

MAGYAR LAPOK

XII. évfolyam, 314 (3446) szám

KERESZTÉNY POLITIKAI NAPILAP

Nagyvárad, Telefon: 12-27.

Spanyolország politikai meghódolását követelte Francótól az angol-amerikai-szovjet kormány

Roosevelt találkozott Francoval és Salazar portugál miniszterelnökkel. Churchill a kairói kórházban fekszik

Számolni kell a szövetségesek közeli támadásával az európai kontinens ellen

Chiassoból jelentik: (B. T.) A római rádió megbízható körökből származó értesülésre hivatkozva, állítja, hogy Roosevelt einök találkozott Franco tábornokkal és Salazar miniszterelnökkel. A találkozás, amelyről hivatalos jelentést nem adtak ki, állítólag Inonü kairói látogatásával függött össze. A találkozáson állítólag szóba került a szövetségesek Teheránban jóváhagyott terve, amelynek alapján nagyarányú támadást indítanak az európai kontinens ellen. Számolni kell azzal, — jelentette ki a római rádió — hogy a szövetségesek támadása a legközelebbi hónapokban valóban megindul. Az angol-amerikai és szovjet kormány Franco tábornoktól állítólag Spanyolország politikai meghódolását követelte. Felvetődik az a kérdés, milyen magatartást tanúsít Spanyolország, ha megindul a szövetséges támadás. A római rádió annak a meggyőződésének adott kifejezést, hogy Spanyolország ragaszkodik nemzeti becsületéhez. Törökország magatartásáról azt mondta, hogy Menemendzsoğlu külügyminiszter a legutóbbi értekezletekről tett kijelentéseiben igyekezett semmit sem mondani.

Az értekezletek veszélyéről ír a londoni Spectator

Genf-ből jelentik: (MTI) Londonból jelentik: A Spectator című folyóirat azt írja, hogy értekezletek, aminő a teheráni volt, veszélyeket rejtenek magukban a szövetségesekre nézve. A háborút ugyan is nem lehet szavakkal megnyerni és nem elég nyugati offenzíváról beszélni ahhoz, hogy az elélnészet akár csak egy arasszal is visszavessük. A szövetségesek szándéka megsemmisíteni a német seregeket, de ezt még nem tették meg és még hatalmas nehézségek előtt állanak. Olaszországban az angol-amerikai csapa-

tok csak csigalassúsággal haladnak előre. Teherán az értekezleten képviselt nemzeteknek rossz szolgálatot tenné, ha arra a végzetes tévedésre készítené őket, hogy a háborút már megnyertnek tekintik. A háborút még nem nyertük meg, még hozzávetőlegesen sem — állapítja meg a folyóirat. Nem is lehet megnyerni nagyobb harcok és nagyobb veszteségek nélkül, mint amilyenekre ebben a háborúban már sor került. Németország még mindig hatalmas segélytörtés-sokkal rendelkezik.

Atlee és Eden együtt vezetik az angol kormányt Churchill betegsége alatt

Stockholmból jelentik (MTI): A Svenska Dagbladet londoni jelentése szerint Churchillt betegsége alatt Atlee helyettes miniszterelnök helyettesíti. A hadügyi tárca is Churchillé volt, de Atlee eddig katonai kérdésekkel nem foglalkozott. A kormány tagjai közül csak Eden külügyminiszter tájékozott teljesen valamennyi ügyben, köztük a kairói és teheráni értekezletek részleteiben is. Ennek következtében Eden és Atlee együtt vezet majd a kormány ügyeit és mi-helyt Churchill állapota megengedi, a fontos kérdésekben vele lépnek érintkezésbe.

Zürichi hír szerint a londoni lapok jelentést közölnek valahol Középkletről arról, hogy Churchill felesége repülőgépen férje betegágyához érkezett.

Zürichből jelentik (MTI): Ankarából jelentik: Ankarai angol diplomatákörök pénteken reggel az eddig kiadott hivatalos jelentésekről

közlük, hogy Churchill hétfő óta a kairói kórházban fekszik.

A Pest írja: Zürichi jelentés szerint Roosevelt pénteken fogadta az újságírókat és kijelentette, hogy a kairói és teheráni értekezlet igen sikeres volt. Nemcsak háborús és hadászati kérdésekben, hanem a háború utáni béke fenntartása és a jövő háború elkerülése szempontjából is. Egy újságíró megkérdezte, hogy a háború befejezése 1944-ben várható-e? Roosevelt mosolyogva csak ezt felelte: Nem vagyok hajlandó a dátumjósok versenyében résztvenni.

Newyorkból jelentik: (B. T.) A Newyork Times értesülése szerint Marshall tábornok valószínűleg továbbra is amerikai hadsereg vezérkari főnöke marad. Az európai szövetséges hadsereg főparancsnokává a lap értesülése szerint Eisenhower tábornokot nevezik ki.

Washingtonból jelentik: (B. T.) McArthur tábornok főhadiszállásáról jelentik: A szövetségesek új britanniai Arave mellett a hídfőállásokat kiszélesítették

Páncéloskötéllekek támogatásával folytatják előnyomulásukat a sziget belseje felé. A parton megszálltak több hadászati fontos helyet. Innen szemmel-

Csaucseli csungkingi vezérkari főnök beismerése a rendkívüli súlyos veszteségekről

Sanghájából jelentik: (MTI) A Német TI jelenti: Csaucseli tábornok a 9-ik csungkingi hadiövezet vezérkari főnöke beismerte, hogy a csungkingi csapatok Csangteh térségében vívott harcok során rendkívüli súlyos veszteségeket szenvedtek. Az 57-ik csungkingi hadosztály, amely 6000 emberből állott, a Csangteh birtokáért vívott 11 napos harc után annyira leolvadt, hogy már csak 30 sebesü-

tartják a Witih csoportot, amely Uj-Guinea és Uj-Britannia között van.

Berlinből jelentik (Bud. Tud.): A berlini lapok rámutatnak arra, hogy a szövetségesek Németország elleni légihadjárata a hét elején ismét kiújult. Az amerikai repülőerők ismét súlyos támadásokat intéztek német városok ellen. Berlin bombázásáról hivatalos helyen csak annyit mondanak, hogy különösen a főváros középpontjában volt súlyos kár, és a lakosságnak sok áldozata volt.

letlen embere volt, amikor Csangteh japán kézre került. Ugyanúgy nagy veszteségeket szenvedtek azok a csapatok is, amelyeket a 9-ik hadiövezetből vittek az arcvonalba erősítésül. Több mint 44000 ember esett el. Ezzel szemben a japánoknak lényegesen kisebb veszteségeik voltak. Csaucseli tábornok megerősítette továbbá, hogy a csungkingi csapatok nem voltak kellőképpen felszerelve.

Eredménytelenül támad a Szovjet Kirovgrad környékén

Ujabb terrortámadás Berlin ellen. 38 bombázó lőtték le a németek

Berlin. (MTI) A Führer főhadiszállásáról jelentik a Német Távirati Irodának. A vödör főparancsnoksága közli: A keresi tengersizoroshan egy tengerészeti parti üteg elsüllyesztett egy szovjet gyorsnaszádot és lelőtt egy ellenséges bombázót. Páncélos és csatarepülőgépekkel támogatott újabb bolsevista támadásokat a chersoni hídfő ellen hegyivadásaink visszavetettek és 19 szovjet páncélost kilőttek. Az ellenségnek súlyos véres veszteségei voltak. A szovjet csapatok esütörtökön is támadták Kirovgrad környékén, azonban eredménytelenül. Ellentámadásaink újabb teret nyertek. Az ellenség 35 páncélost és 23 löveget veszített. A Pripjet és Berezina között az ellenség számos támadása kudarcot vallott. Zlovin vidékén erős szovjet támadásokat hárítottunk el. Kriesevtől nyugatra az ellenség mesterséges köd védelmében támadott, azonban a legesekegyebb eredmény nélkül. Nyelvejtől délnyugatra esütörtökön egész nap tartottak a súlyos védelmi harcok. Egyetlen hadest szakaszán 51 páncélost pusztítottunk el. A szovjet csapatok támadásait esütörtökön Nyelvejtől nyugatra és északnyugatra is kiterjesztették. Leningrádtól délre helyi jellegű

ellenséges támadások hiúsultak meg. Az ellenség súlyos veszteségeket szenvedett.

A délolaszországi arcvonalon Venafro mindkét oldalán tovább tartanak a védelmi harcok. A keleti szakaszon az angol erők erős tüzéségi és repülőgépkötéllekek támogatásával folytatták támadásaikat. Az ellenség elkeseredett harcokban csak csekély területet nyert, noha veszteségei magasak voltak. Az ellenség áttörési kísérlete nem sikerült. Több ellenséges páncélost pusztítottunk el és lelőtünk 10 angol, illetve amerikai repülőgépet. Ellenséges repülőkötetlekek nappal elrepültek a német öböl felett és sok robbanó- és gyújtóbombát dobtak le különböző északnyugati-németországi helységekre. Különösen Brémában keletkeztek súlyos rombolások. Pótolhatatlan kulturális emlékek pusztultak el. Az esti órákban angol és amerikai bombázókötetlekek újból súlyos terrortámadást intéztek a birodalmi főváros ellen. Jelentékeny károk keletkeztek. A légvédelmi erők bár az időjárás következtében a védekezés nehézkes volt, eddigi megállapítás szerint 38 támadó bombázót lelőttek.

Mozik műsora:

APOLLÓ: Csavargók.
BELVÁROSI: A lán virága.
CASINO: A sas visszatér.
KORONA: Aranypáva.

Göndör Klári, Szögi Arany, Kemény Gizi és Czéh Gitta vezetik Eöszé András művészeti aukcióját

Nagyvárad, december 18. Eöszé András, a nagytehetségű szobrászművész kiállításán, amely az Újságró Otthon város termében szombaton nyílt meg, szerdán délután 5 órai kezdettel művészeti aukciót rendeznek, amelyen a háziasszonyi tisztséget, illetve az aukció vezetését a színtársulat legnépszerűbb művésznői: Göndör Klári, Szögi Arany, Kemény Gizi és Czéh Gitta vállalták el. A ritka művészeti aukció, amelyhez hasonló még nem is volt Nagyváradon, méltán nagy érdeklődést kelt városzerte. — Eöszé András kiállításának anyagát lapunk legközelebbi számában ismertetjük.

Vasárnap délután megnyílnak a jégpályák — ha így marad az idő

A fagyos idő beálltával időszerűvé vált Nagyvárad korcsolya-sportjának megindítása. A jégpálya kérdés megoldására a helyi sportegyesületek közösen vállalkoztak s ez ügyben kérdést intéztünk Tölgyesi Istvánhoz, a NAC téli sportszakosztályának elnökéhez:

— Ha az idő így marad, — mondotta — akkor holnap, vasárnap délután már meg is nyitjuk a korcsolyapályákat. Szolnay Sándor pályaintéző már meg is tette a kellő lépéseket, hogy fagy esetén a jégpályák elkészüljenek.

Vajat kapnak a kisgyermekes anyák és 5 éven aluli gyermekek

Értesítem az érdekelteket, hogy a Közelelmezési Hivatal által kiadott tejjegyre a terhesanyák és az 5 éven aluli gyermekek részére a december havi 10 deka vajadagot a következő sorrendben osztatom ki:

Folyó hó 20-án, hétfőn:

a Damjanich-utcai I. sz. elosztóban, a Mátyás király-ut 104. sz. alatti, II. sz. elosztóban a Horthy Miklós-ut 28. sz. alatti, III. sz. elosztóban és az Óssi-telepen lévő gr. Tisza István-ut, IV. sz. elosztóban.

Folyó hó 21-én:

az Árpád vezér-ut V. sz. elosztóban, a Szeptember 6-utcaán lévő VI. sz. elosztóban, a Mátyás király-ut 5. sz. alatt lévő VII. elosztóban és a Kereszt-utca IV. sz. alatt lévő VIII. sz. elosztóban vehetik át a részükre járó 10 dgr. vajat, — a tej kivételével alkalomával. Fenti napok után az elosztók vajat nem szolgáltathatnak ki.

Nagyvárad, 1943. december 17.

Dr Gyapay s. k., h. polgármester.

Megérkezett Nagyváradra vitéz Bély Alajos altábornagy, az ifjúság országos vezetője a mai levante ünnepségekre

Nagyvárad, dec. 18. A mai nagyszabású levanteünnepségre déli 12 órakor, a budapesti gyorssal Nagyváradra érkezett vitéz Bély Alajos altábornagy, az ifjúság országos vezetője. Az állomáson vitéz Káoszonyi Zoltán hadtest levanteparancsnok, vitéz czecei Kurz Lajos ezredes, Pócsy László ezredes, Arany Paskal, a levanteegyesület elnöke és dr. Gyapay László helyettes polgármester jelent meg az altábornagy fogadtatására. Csatlakozott az üdvözlők csoportjához dr. Scheffler János szatmári püspök is, aki éppen a déli vonattal érkezett visszautazni székhelyére. Vitéz Bély Alajos kíséretében az Országos Szent László Emlékbizottság képviselőjében Nagyváradra érkeztek Vajtally Ottó ny. vezérőrnagy, Kehekeméthy-Pethes László dr. ny. főispán, szentlászlózállási földbíró és dukai és szentgyörgyi Széll Sándor dr., Bihar vármegyei tb. főszolgabírája.

Az üdvözlések után vitéz Bély Alajos altábornagy a Himnusz hangjai mellett ellépett az állomás épülete előtti téren felállított levante díszszázad előtt, majd parancsot adott a levante bevonulására és szállására hajtattott.

December 25-én nyílik meg új vezetéssel a Pannónia kávéház és étterem

Nagyvárad központja lassanként visszanyeri régi fényét. Mint ismeretes, a nagyhirű Pannónia kávéház és étterem forgalma az utóbbi időben teljesen megcsappant. Most ez a vendéglátó üzem új szakavatott kezekbe került. Dobrás János vette át a Pannónia szálloda, étterem és kávéház vezetését. Az új tulajdonos hosszabb ideig királyi udvari szakács és világhíres éttermek vezetőjeként tevékenykedett, minden tudását latba veti, hogy Nagyváradnak ezt a patinás üzemét arra a magas színvonalra emelje,

amelyhez Nagyvárad közönsége hozzá szokott.

Dobrás János december 25-én, karácsony első napján adja át rendeltetésének az alapjában teljesen átszervezett Pannónia szállodát, kávéházat és éttermet. Ha figyelembe vesszük, hogy Dobrás János, a ragyogó tudású, intelligens tulajdonos mindent elkövet, hogy Nagyvárad kényes közönségét teljes mértékben kielégítse, biztosra vesszük, hogy a Pannónia üzemek az új vezetés alatt teljes sikert aratnak.

Hibás autógumiból készült bocskorok ügye az uzsorabíróság előtt

Nagyvárad, dec. 18. Szabó Mihály garázs-tulajdonos üzemében még 1941. első elejen nagy tűz pusztított s többek között felig elégett egy autógumibroncs is. Ezt a használhatatlanná vált gummit később eladta egy Negru László nevű bocskorokészítőnek, aki rajta kívül még — a vádirat szerint — Szitter Károlytól, Copil Jánostól, Szentpéteri Árpádtól és Csordás Tivadartól vásárolt összesen 8 használt gummiabroncsot, vagyis zárolt cikket, s azokból bocskorokat részben baromlaki, részben sebesvári román földműveseknek adta el. A királyi ügyészség közszükségleti cikk jogellenes elvonása címén emelt vádat összesen 26 személy ellen. Az ügyet ma délelőtti tárgyalta a nagyváradai törvényszék dr. Geler László büntető egyesbírája, mint uzsorabíróság. A tárgyaláson öt vádlott nem jelent meg s azokkal szemben a bíróság — dr. Szepess kir. ügyész indítványára — elkülönítést rendelt el; ugyancsak Negru László ügyében, akit ebből az ügyből kifolyólag már elítélt a

kolozsvári kir. törvényszék.

A főtárgyalás adatai alapján a kir. ügyész Szitter Károlyt, Copil Jánossal, valamint a bocskorok vásárló román földművesekkel szemben eljuttatta a vádat s ezek ellen a bíróság az eljárást megszüntette. Szabó Mihályt, Szentpéteri Árpádot és Csordás Tivadart bűnösnek mondogta ki közszükségleti cikk jogellenes elvonásának vétségében és ezért Szabót 100, Szentpéteri 80, Csordást 50 pengő pénzbüntetésre ítélte jogerősen. Enyhítő körülménynek tudta be a bíróság, hogy az elítéltek az eredeti rendeltetésre már nem használható cikket adtak el kétségbevonhatatlannul közszükségleti cikk előállításának céljaira.

Március 1-ig meghosszabbították a repülőképzésre való jelentkezést

A Magyar Távirati Iroda jelenti: A Magyar Aero Szövetség közli, hogy a haderőnkívüli repülő előképzésre való jelentkezések idejét március 1-ig meghosszabbították. Az előképzésre 17—20 év közti magyar állampolgárságu, tiszta keresztény származású ifjak jelentkezhetnek a Magyar Aero Szövetségnél Budapest, V. Vigadó-u. 2. sz.), ahol részletes tájékoztatást kapnak.

Legszebb karácsonyi ajándék:

Rézsvölgyi-Bárd: Karácsonyi album P 20.—
Marnitz: Karácsonyi album P 20.—
Nádor: Karácsonyi album P 20.—
Vidékre a pénz előzetes beküldése mellett portómentesen küldi
Hunvadi József
könyv és zeneműkereskedő
Nagyvárad, Rákóczi-ut 2. Tel. 14—58

Megérkezett a vágott-baromfi Nagyváradra Kedden kezdik meg a szétosztást

Értesítem a város közönségét, hogy a vágott baromfi megérkezett. Mindenki ott veheti át, ahol a közlelmezési jegyszervény megfelelő kockáját az előjegyzés alkalmával leadta. A baromfi kiváltásánál 60 dkgr-ig 1, 120 dkgr-ig 2 en ezen felüli súlynál annyi kockát kell leadni, ahányszor 60 dkgr. a vágott baromfi. Azok, akik még nem jegyeztek elő, dr. Pávó Pálné Mezey Mihály-utcai elosztójában utólagosan vásárolhatnak.

A fogyasztói ár a következő:
sovány liba 6.88, kacsa 6.88, csirke 7.58, tyúk 6.48, pulyka 7.18 P kg-kint.

Felhívom az árusító húsiparosokat és kerskedőket, hogy az átvétel végett dr. Pávó Pálnéval lépjenek érintkezésbe. A kiosztás kedden, 12-én kezdődik.

Dr. Dobay, aljegyző.

Folyóirat-szemle

A Városok Lapja december 15-iki száma ismét érdekes és nagyon tanulságos tartalommal jelent meg. Vezércikkében Lukács Ödön, a Magyar Városok Országos Szövetségének ügyvezető elnöke ismerteti a Szövetség 1943. évi tevékenységét. A háborús helyzet a Szövetség munkatervét is befolyásolta, de egyúttal meg is növelte az összefogásban rejlő erő szükségességét. A közellátás, a városi pénzügyek, a kultúra, de különösen a városi tisztviselők anyagi helyzetének javítása terén a Szövetség áldozatos munkával igen jelentős eredményeket tudott elérni, ugyanígy, hogy a kormányzat az intézkedések meghozatala előtt mindig kikérte a Szövetség véleményét és egyes miniszteriumok is szorosabban fűzték a kapcsolataikat a Szövetséggel. A városok későbbi feladatainak felsorolásával fejeződik be a nagyjelentőségű cikk, amely méltán tarthat számot nemcsak a városi tisztviselők, de az egész művelt nagyközönség érdeklődésére. Az 1944. évi állami költségvetés és a városok szempontjainak összevetését találjuk meg a következő cikkben, amely a számok tárgyilagosságával fejegeti, hogy a rendkívül nagyösszegű állami költségvetésben milyen mértékben vannak városaink érdekelve. Péchy Horváth Rezső Gyöngyös városról ír színes cikket, Halász Árpád pedig Makó történetéről, gazdasági és kulturális fejlődéséről közöl igen alapos tudással megírt, de mégis könnyed és kellemes stílusú tanulmányt. A Városok rovat Szolnok irodalmi és művészeti életéről vezércikket, különösen kiemelve a Verseyh Fercs Irodalmi Kör december hó 10-iki nagyszerű pesti bemutatóját. Az idegenforgalmi rovat közli Homonnay Tivadar főpolgármester megnyitó beszédét az Idegenforgalmi Bizottság megalakuló ülésén. Városi, közgazdasági és kulturális hírek, könyvismertetések egészítik ki még a tartalmas számot,

14 karátos aranyát megveszem becsérélem, átdolgozom
órák, virágbross, sportgyűrű készítését hozott aranyból a legszebb
kivitelben vállalom. Márkás órák nagy választékban

Haslinger János
órák-ékszerész Rákóczi-ut 8.

Londonban Churchill hosszú betegségére számítanak

Eden külügyminisztert emlegetik Churchill helyettesül. Tíz hónap alatt másodszor kapott tüdőgyulladását az angol miniszterelnök.

Moszkva terveit Közép- és Kelet Európában

Stockholm. (MTI.) A svéd estilapok szerint Londonban határozottan számítanak arra, hogy hosszú idő telik el Churchill gyógyulása után, amíg a miniszterelnök ismét megkezdheti munkáját. Rámutatnak arra, hogy az angol miniszterelnök az utóbbi hónapokban korához képest túlságosan megfeszített munkát végzett. A közlemény szerint Churchill állapota javult, de londoni politikai körökben mégis számítanak arra, hogy a miniszterelnök munkaképességének helyreállításáig ideiglenesen más politikust állítanak a hadiparlament élére. Tíz hónapon belül Churchill már másodszor betegedett meg tüdőgyulladásban — írja az „Afton Badet” és megjegyzi, hogy Churchill tartózkodási helyéről mindössza annyi ismeretes, hogy valahol Afrikában van.

Madrid. (MTI.) A Német TI jelenti: Londoni politikai körök szerint, ha Churchill betegsége miatt ideiglenesen visszavonulna a kormányügyek intézésétől, Eden külügyminiszter helyettesítene.

Lisszabon. (MTI.) Churchill állapota pénteken délután Londonban kiadott hivatalos közlemény szerint változatlan. Közérzete javult. A közleményt három orvos írta alá.

Bulgáriát földrajzi helyzete teszi Németország természetes szövetségesevé

Szófia. (MTI.) Miért tartott Bulgária Németországgal? című vezércikkben foglalkozik a „Zora” Cordell Hullnak a Balkán ellen szóló fenyegetéseivel és többek között ezeket írja: Bulgária földrajzi helyzete teszi Németország természetes szövetségesevé és Németországon kívül az első világháború után senki más érdeklődött Bulgária termékei iránt, amikor az Aegei-tengerhez vezető kijáratot elvesztette és csak a dunai út maradt számára nyitva. Erről a 25 éves életéről harcolt Cordell Hull mit sem akar udni. A legyőzött Németország kezét nyújtotta Bulgáriának és vele együtt indult el a felfelé vezető uton. Bulgáriát az első világháború után éppen olyan igazságtalan büntetés érte mint Németországot. Ha valaki más világrészen amerikaiak érzi ma-

gát, gyűttérez az amerikaiakkal akkor miért ne szövethetnének az európai államok Németországgal és miért ne vehetnének részt egy olyan harcban, amely Európa védelméért folyik?

Bulgária sohasem mond le megszerzett tartományairól

Szófia. (MTI.) A Német TI jelenti: Bulgária politikai körében ama nézetet vannak, hogy Bulgária semmi esetre sem engedheti át visszaszerezett tartományait Macedoniát és Tráciát ezomszedeinek, akik ott évszázadokon át idegen uralmat gyakoroltak. Senki sem fogja komolyan elhinni, hogy Bulgária öngyilkosságot akarna elkövetni. Olyan bolgár államférfi nem akad, akármilyen politikai párt-

IZZÓLÁMPA

hoz tartozék is, aki magától önként akarna Bulgáriát megint szétrombolni. Az ellenséges hatalmak felhívásainak Bulgáriában nem volt semmi ha-

tása a bolgár külpolitikára vagy belpolitikára és nem is lesz. Bulgária a végsőkig védelmezni fogja egységét és szabadságát.

Moszkva baloldali köztársaságokat akar felállítani Finnországban, Lengyelországban és Csehszlovákiában

Stockholm. (MTI.) A Svenska Dagbladet szerint a Szovjetunió szembe helyezkedik a kisállamok helyzetével és minden országgal külön-külön akar szerződést kötni. Moszkva baloldali színezetű köztársaságokat szeretne felállítani Finnországban, Lengyelországban és Csehszlovákiában. A kisállamok az ilyen törekvésekkel szemben védekeznek és segítséget ösztönözten Európától várnak.

kítanak. Felülvizsgálják a legutóbbi esztendőik során kinevezett egyetemi tanárok, valamint magántanárok és magasfokú tanintézetekben működő tanerők alkalmas voltát. Megfiasztják a nemzeti oktatói testületet a

Zürich. (MTI.) A Neue Zürcher Zeitung washingtoni tudósítója szerint a szovjet-csehszlovák szerződést az Egyesült Államokban sokan egy kollektív rend kezdetének tartják amelyben a közép és kelet-európai államok szovjet hegemonia alatt egyetlen hatalmas tömböt képeznének. Ezt a fejlődést Washingtonban aggodalommal kísérik.

Fontos intézkedéseket határozott el a fasiszta köztársasági kormány

Északolaszország. (MTI.) A Német TI jelenti: A Duce elnökletével tartott minisztertanács a Stefani Iroda jelentése szerint többek között a következőket határozta el: A törvényhozó ülést, amely véglegesen megállapítja az olasz szociális köztársaság alkotmányát, összehívják, amint az olasz fasiszta köztársaság ismét elfoglalja helyét a háborúban. A volt király és a királyi ház tagjainak udvartartási költségvetését megszüntetik. Tengerészeti gyalogsági hadtestet ala-

meltatlan szabadkőműves és zsidó befolyás alatt álló emberektől.

Stockholmból jelentik (MTI.): Az Afton Tidningen washingtoni jelentése szerint Pietro volt spanyol ellenkormány alakítási kísérlete Mexikóban kudarcot vallott. Pietronak nem sikerült a különféle csoportok között egységet létrehozni.

Stockholm. (MTI.) Rommel tábornagy a Dániában állomásozó német csapatok felett szemlélet tartott.

Kik írják az

Erdélyi Gazda 1944. évi Naptárát?

Almay Béla, Almássy János, Antal Dániel, Asztalos István, Atzél Ede br., Balogh István, Bartalis János, gr. Bethlen László, Bikfalvy Ferenc, v. Biró Gyula, Cserny Lajos, Csermely Géza, Demeter Béla, Demeter Jenő, Dohy Bertalan, Eöry István, Erdélyi József, Gabos Dénes, Gárdonyi Géza, Horváth István, Illyés Gyula, Izinger Pál, Jánkó Endre, József Ákos, Kletenbach Rudolf, Kánya György, Cs. Károly István, Kesc Attila, Kiss Kálmán, Kodolányi János, Kollonay Endre, Konkoly-Thege Sándor, Kotságh Sándor, Kós Balázs, Kovásznai János, Kozán Imre, Kuthy Sándor, Laczkó Lujza, Laurentzi János, Levedi Lajos, Meyerffy Tibor, Hudra Alajos, Nagy Miklós, Orth Imre, Papp István, Péter Domokos, Reményik Sándor, Rigler József, Seyfried Ferenc, Simon András, Sinka István, Solticzky Lajos, Somodi Ferenc, Szathmáry Lajos, Szász Ferenc, v. Szász István, Szeghő Dénes, Szirmay János, Tamási Áron, Teleki Béla gr., Teleki Nagy Ferenc, Tompa László, Tóth Károly, Tóth Tibor, ifj. Török Tamás, Virágh László, Vita Sándor, Zalányi Tibor.

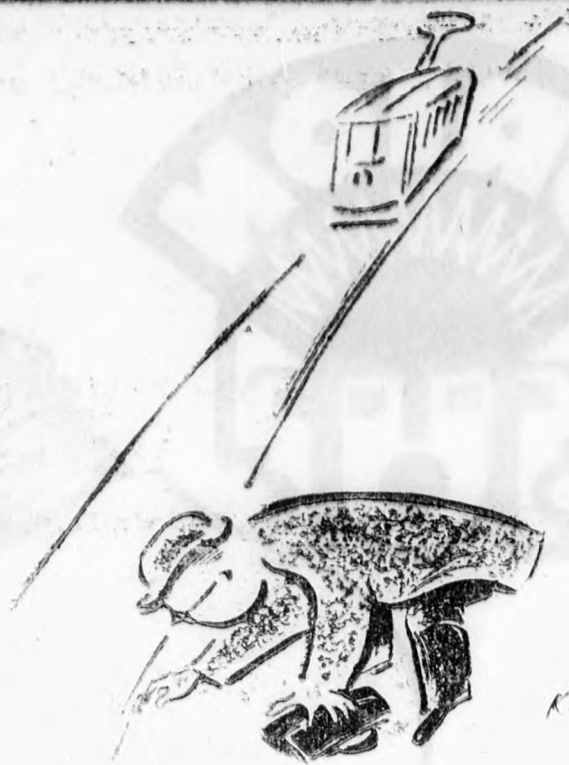
632 oldal. — Több száz kép.

Ünnepi kiadás az EMGE száz éves évfordulójára.

Szerkesztette: Demeter Béla

Borítási ára 8 pengő, EMGE tagoknak 5 pengő.

Kapható: EMGE vármegyei kirendeltségeknél, Erdélyi Gazda kiadóhivatalában (Március 24.), könyvesboltokban és megrendelhető az EMGE hazdakörök után

Jé! Egy pillér!

Mozsa, gyorsan kapjuk fel...
Még ennél gyorsabban is pénz-
hez juthat! Vigye vissza a keres-
kedőhöz elhasznált TUNGSRAM
KRYPTON lámpáit!

A húzakötvények jegyzési ideje: 1943 dec. 20-tól 1944 január 31-ig

A tőzsdére is bevezetik a húzakötvényeket. Nagy az érdek-
lődés a kibocsátás iránt

A közeljövőben nagy érdeklődés mellett kibocsátásra kerülnek a 3 százalékos húzakötvények 5 millió métermázsas búza, 200 millió pengő névértékben. A pénzügyminiszter már bejelentette a parlamentben, hogy az állami kötvények 3 százalékkal kamatoznak, sorsolás útján 25 év alatt kerülnek visszafizetésre. A kötvényeket üzlet biztosítékul és bánatpénzüll is elfogadják a hatóságok és a címleteket gyámoltak és gondnokoltak részére is megvásárolhatják. A kibocsátásra kerülő kötvények névértékben kerülnek emisszióra, mégpedig akként, hogy 5 mázsa (200 P), 10 mázsa (400 P), 25 mázsa (100 P) é 100 mázsa (4000 P) névértékről szóló címletek lesznek. A kötvények bemutatásra kerülnek és azokat bevezetik a budapesti értéktőzsdére is. A kötvények kibocsátásának kelte 1944 február 1 lesz. A kötvények ettől a naptól kezdve utólagosan 3 százalékkal kamatoznak. A kamat évenként kétszer, február és augusztus 1-én válik esedékessé és a kötvényhez tartozó 50 darab kamatszervény ellené-

ben kerül kifizetésre. A kölcsön törlesztése 1945 február első napjaiban kezdődik és a 25 év végén, azaz 1969 év február hó 1-ével fejeződik be.

A visszafizetésre kisorsolt kötvényeket, valamint az esedékessé vált kamatszervényeket az azokon feltüntetett búzamenyiség pengő ellenértékének megfelelő összeg készpénzben kifizetés útján váltják be. A pengőellenértéket a húzáknak az esedékesség napjára érvényes erre vonatkozó törvényes rendelkezések szerint megállapításra kerülő átlagárfolyamán kell kiszámítani. Ha azonban az így megállapítandó átlagárfolyamon egy mázsa húzáknak ellenértéke 40 pengőnél kisebb lenne, a kötvényeket és a kamatszervényeket egy mázsa búza egyenlő 40 pengő árfolyamának megfelelően váltják be. A visszafizetésre kisorsolt kötvényeket és az esedékessé vált szervényeket mindennemű adó, illeték stb. levonása nélkül váltják be a szervények hátlapján megjelölt fizetési helyeken. A fizetési helyek a következők: Postatakarék, Nemzeti Bank, P. K., Belvárosi Takarékné, Budapest Székesfővárosi Községi Tp., Creditanstalt-Bankverein, Hazai Bank, Magyar Általános Hitelbank, Magyar Bank és Kereskedelmi Rt., Magyar Leszámitolóbank, Magyar-Olasz Bank, Moktár, Országos Földhitelintézet, OKH, Pesti Hazai Felső Takarékpénztár, Pesti Magyar Kereskedelmi Bank. A törlesz-

tésre történő sorsolást minden év november 15-e és 30-a között, első ízben 1944 novemberében tartják meg, a következő év február első napján beálló esedékességgel. Az államkincstár azonban jogosult törlesztést, sorsolás helyett a megfelelő kötvénymennyiség visszavásárlásával is teljesíteni. Abban az évben, amelyben a törlesztő terv szerint, sorsolás alá eső eljes mennyiséget visszavásárolták, a sorsolás elmarad.

Mint értesülünk, a kötvények jegyzési ideje 1943 december 20-ától 1944 évi január 31-éig tart. A jegyzési helyek a következők: A fentebb felsorolt fizetési helyek, a P. K. köztelékébe tartozó többi pénzüintézetek, az OKH köztelékébe tartozó hitelszövetkezetek, a Szövetség Gazdasági és Hitelszövetkezetek Központja, Kolozsvár és annak tagszövetkezetei, a Hitelintézetek Szövetsége.

Ezenkívül a jegyzéseket, mint köz-

Mielőtt

cipőt rendel
vagy javíttat, keresse fel
NAGY FERENC
kistermelő cipészetét
Rákóczi ut 20 sz.

vetítők elfogadják a postahivatalok, Hanza és annak tagszövetkezetei, az osztálysorsjegy főarúsítók és a Magyar Bankárok és Értékpapírkereskedők Országos Egyesületének tagjai. A húzakötvények iránt az egész gazdasági életben igen nagy érdeklődés nyilvánul meg.

Kávéházakban és vendéglőkben kávéja
"MAGYAR LAPOK"-ot

Két lőszerszállító hajó és 17 szövetséges hadihajó pusztult el Bari bombázása alkalmával

Berlin. (MTI.): Az Interinf jelenti: A cassinói völgy és Vanafro között, valamint az adriai partokon a német csapatok csütörtökön is megihusították az angol-amerikaiak valamennyi áttörési kísérletét. Orsognától északra a kanadaiak mindenáron áttörést akartak kicérszokolni Ortone irányában, azonban csak néhány száz méter terepet nyertek, de azt is rendkívül súlyos, véres veszteségekkel fizették meg.

Washington. (Bud. Tud.): Hivatalos helyen kijelentették, hogy a Bari elleni légitámadás során levegőbe repült két lőszerszállító hajó és 17 szövetséges hadihajó pusztult el. A támadás körülbelül ezer áldozatot követelt halottakban és sebesültekben.

Berlin. (MTI.): A Német TI jelenti: A brit és Angliában állomásozó amerikai légikötékek az elmúlt 24 óra alatt végrehajtott légitámadások során ismét 46 gépet veszítettek és pedig 44 négymotoros bombavetőt és két vadászgépet. Ezzel összesen 450 repülőgépet veszítettek a legutóbbi hét folyamán.

Stockholm. (MTI.): A svéd par-

lament pénteki zárt ülésén a miniszterelnök és a külügyminiszter beszélt az elmúlt hónapok külpolitikai eseményeiről. Az ülésről részleteket nem közöltek.

40 órás munkahét bevezetését követelték a háború utánra Ausztráliában

Lisszabonból jelentik (MTI.): Az angol hírszolgálat szerint az ausztrálai munkáspárt értekezletén a háború utánra 40 órás munkahét megvalósítását követelték a mezőgazdaságban és az iparban egyaránt. Azonkívül évi kéthetes szabadságot. Felvetették azt a javaslatot, hogy a zsidókat nemzetként ismerjék el, amely résztvehetne a háború utáni béketárgyalásokon.

December 24-én 12 óra 15 perckor közvetíti a vatikáni rádió a pápa üzenetét

Zürichből jelentik (MTI.): Chiasoból jelentik: Hivatalos közlés szerint a Vatikán adóállomása december 24-én 12 óra 15 perckor közvetíti a pápa karácsonyi üzenetét.

Karácsonyra legszebb ajándékot a Krausz István

"NEMZETI"

könyv- és papírkereskedésben vásároljon
Rákóczi-ut 11. Telefon: 14-25

FERENC JÓZSEF
KESERŰVIZ

BULGÁRIA

Az újságolvasó már nem igen lepődik meg egyes távirali irodák sokszor fantasztikusnál fantasztikusabb hírein, hiszen legtöbbször csupán a címekig jut el, aztán a levegőbe néz, legyint egyet — s ez még a legjobb cet — egy-két pillanatra elgondolkodik. Az utóbbi időben Bulgáriával kapcsolatban olvastunk olyan híreket, amiken a szokottnál **többször** elgondolkodtak.

Az idegháború hullámai Borisz cár halála alkalmával kezdtek erősebben gyűrűzni a balkáni állam körül. Az állandóan napirenden lévő és lassan a végső döntésre megérett török-kérdéssel kapcsolatban majdnem mindig szerepelt az ország neve. Különböző merényletek, szervezkedések leplelgetése, nagyarányú razziaik fegyverek után, mind csak tápot adtak az ország változó magatartásáról keringő híreknek. Szófia első bombázása után általános volt a vélemény, hogy a főváros főpályaudvarának környékén lehullott bombák nyomán megkezdődik a Balkán szellemi bombázása is s ezt az új idegháború rohamot természetesen összefüggésbe hozták nemcsak a magánzakértők, hanem a hivatalos hírnagyarázók is a szövetségesek régóta tervezett s állítólag Moszkva ellenzése következtében még húzódozó balkáni partraszállással.

Az elmúlt hét sem nélkülözte az érdekes bolgár híreket. Az első talán az volt, hogy a tartalékos tisztú szövetség nagygyűlésén Kirov, a szövetség elnöke többek között ezeket mondotta: Az ellenség téved, mert Bulgária határát csak tízmillió bolgár holttesten keresztül lépheti át. Ma nem személyekről, hanem a bolgár orsról van szó. Bozeilov miniszterelnök szerint egyetlen cél van: a nemzet törvényes jogának megvédése és Bulgária egységének és függetlenségének biztosítása. Meggyőződése, hogy a bolgár nép nem hiszi, hogy az ellenség megbízásából dolgozó megtévedt emberekből álló kis csoport a romlásba taszítja. A kormány minden eszközzel eljár a bandák ellen. A másik hír a bolgár belpolitikai élet felülnő mozgalmasságáról számol be. A kormány tagjai a miniszterelnök vezetésével a tiznapos parlamenti szünetet felvilágosító-út tartására használják fel. A harmadik és legfeltűnőbb jelentés feltétlenül az volt, amely azt a szenzációs hírt röptette világra, hogy az orosz katonai attasé 25 napos utazás után megérkezett — Szófiába.

A napokban olyan emberrel hozott

össze a véletlen, aki csak nemrég tért haza Bulgáriából. Igen érdekes élményeket beszélt el ottartózkodása idejéből. Állásánál fogva alkalma volt a társadalom különböző rétegeiből származó egyénekkel beszélnie, benézett nemcsak a városiakok, hanem a falusiak életébe is s minden, amit elmondott, teljesen indokoltá teszi a fentebb említett két első hírt. Bulgária lakosságának politikai véleménye ugyanis erősen megoszlik. Az egyszerű nép, a földműves, élni akar. Szabadon, függetlenül, bolgáru. A középosztály azonban, főleg a fiatalok, már nagy gondot okoz a bolgár vezetőségnek.

Szófia belvárosában 1940-ben még jól megfértek egymás közelében a francia intézet és iskola, a német gimnázium és kereskedelmi négy utcára néző épülete, a francia kollégium, az English Circle, az olasz gimnázium, az Operapro Oriente intézet, a szovjet propagandaüzlet s a román gimnázium. A főváros közelében az amerikai kollégium évente sok száz bolgár ifjút bocsátott ki. Szófia megtanulta Európa nyelveit, de leginkább a rokonnyelvet gyakorolta, hiszen az Izvesztija 9000 példányban érkezett Bulgáriába. S ha most nyilvánosan nem is árulják az utcai bódékban és Grand Hotel Bulgária halljában a „Vörös Csillag“-ot, vagy a „Háború és munkaszta-ly“ című lapokat, a földalatti, sőt a nyílt propaganda annál jobban működik. S a propaganda

Fiatalok a lejőn:

Mi idézi elő a megrögzött bűnözést a fiataloknál?

Irta: Olasz Péter dr.

A legújabb beható kutatások kétségtelenül igazolták, hogy a fiataloknál a megrögzött (krónikus) bűnözés útját mind az átöröklés, mind a környezet egyengetik.

A megrögzötten bűnöző fiatalok ugyanis kivétel nélkül vérbajos vagy alkoholista vagy elmebajos családból származnak.

A vérbaj legveszedelmesebb szerepét a vérbajosok utódainál fejti ki, amennyiben az anya véréből továbbított kór a magzat még fejletlen idegrendszerét támadja meg, azt súlyosan megsebzti és ezzel termékeny talajt teremt az erkölcsi érzékében erősen tompult egyéniség kialakulására. (Meggendorfer negy-

venhárom vérbajos utódait vizsgálta meg és ezek 86%-a erkölcsi érzékében fogyatékos volt!)

Az alkoholista szülőnek beteg idegrendszerét öröklék át a gyermekei, amit méginkább súlyosbít az alkoholista család környezete és rendszerint helytelen nevelésmódja. Az alkoholista környezet korán rászoktatja a gyermeket az alkohol fogyasztására, ami aztán természetesen hozzájárul ahhoz, hogy az amúgy is terhelt gyermek maga is alkoholista, ideggyenge, erkölcsi érzékében fogyatékos s így könnyen bűnözővé válik.

Örökletes ok lehet az is, hogy az illető fiatal bűnöző elmebajos családból származik. Ilyenkor a bűnözések az elmebetegség tüneteinek tekintendők. Így az epilepsziás erőszakosságai, támadásai, gyújtogatásai, a paranoiától elkövetett súlyos testi sértések akkor, amidőn az téves elképzelései alapján „veszedelem“ elhárítása céljából védekeznek. De megtörténik az is, hogy a bűnözési cselekvés, pl. a hisztériás-nál biztonsági szelepként működik, mely által a hisztérika megkönnyebbül (a hisztériás töréseizúzásai, rombolásai, dühkitörései alkalmával).

A fiatalok megrögzött bűnözésének oka lehet az ő értelmi fogyatékoságuk is. Erre a „korlátoltságra“ építenek azok az igazi bűnözők, akik az értelmileg fogyatékos serdülőt vakbuzgó bűntársként használják fel, mert az ilyen nem is gondol a bűnözés súlyos

többé-kevésbé ismerik a nagy népközlésben belüli egyetlenséget és — nem kérnek belőle.

Egy, lapunk mai számában olvasható jelentés szerint Bulgáriának Németország mellett volt és van a helye. A szövetségesek most ugyan felfedezték őket, de húsz éves csonkaságuk idején Németország volt egyetlen támaszuk. Ez a hivatalos álláspont. Az ország ma tele van propaganda plakátokkal, ilyen és ehhez hasonló feliratokkal: „Mit akarsz? nyugati rendet, vagy keleti anarchiát?“

Ez a két nagy kérdés kavargó, küzd most a hősapkás Vitos hegy, a bolgár szent hegye körül. Közben a valóságos bombák mellett a szellemi bombák áradata árasztja el a kis balkáni államot, az egyszerű nép pedig műveli a földet és nem akar mást, mint békében élni, kicsit jobban, kicsit boldogabban és — bolgáru...
Iván László.

következményeinek lehetőségére.

Általában nehéz eldönteni, hogy a büntett felidézésében mennyi része van az öröklött adottságnak s mennyi a környezetnek. Figyelemre méltó azonban, hogy az itt alkalmazott ikerkutatási módszer tanúsága szerint a kedvező élethelyzet az öröklött bűnözési hajlamot harminc százalékban elnyomni képes.

A kedvezőtlen környezethatást elsősorban a rossz családi viszonyok (széteső otthonok!) idézik elő. Az ilyenek melegágyat a megrögzött bűnözésnek. Teljesen mindegy, hogy anyagi gondok bomlasztják-e az otthonot, vagy anyagi jólét leple alatt bomladozik-e. A világhírű magyar ifjúsági kriminál-pszichológus Németh Péter dr. kuriai bíró szerint: „Tény, hogy a bűnözők és a züllött fiatalok nagy százaléka abból a környezetből kerül ki, ahol a családi élet szétesett.“

Aztán valami gyógyulni nem akaró lelki sérülés (főképpen fiatal leányoknál) oka lehet (környezeti hatás eredményeként) a megrögzött bűnözésnek. Ez megtermi a lélekben a fiatalok tartós bűnözés

Lepje meg családját

karácsonyra eav

ANGELO fényképpel!

Rákóczi-ut 12 Telefon 20—12

Karácsonyra

legszebb ajándék

egy szépirodalmi könyv,
egy márkás töltőtoll

Simon István

könyv- és papirkereskedéséből

Telefon: 26-43.

Bémer-tér 3.

Házat, birtokot, szőlőt
eladni, venni
akar, keresse fel
PRAGER ügynökséget
Teleki-utca 38. szám.

igazi gyökerét, a bűnöző jellem fővonását: a személyiség társadalomellenessé alakul és pedig érzelmi alapon. Visszahatás ez a „soha meg nem értett”, a „gyűlölt”, a „megvetett” fiatal részéről. Az ilyenek szinte lényegét alkotják ezentúl az ellenségeskedés, a gyűlölet, a megvetés, (a forrongó érzelmek és hangulatok egész rajába összetevődve). Persze az ilyen lelki-

sérülésekre a már említett rossz családi viszonyok ezer alkalmat termelnek. Azonban másként is jelentkezhetnek lelki sérülések, például az epizódyszerű bűnözés (diákcsinnyek) meg nem felelő elintézésékor.

A fiatalok bűnözési statisztikája azt mutatja, hogy a fiúknál a csavargás és lopás, a lányoknál a csavargás és a prostitúció a leggyakoribb bűnözési keretek, amelyekbe minden egyéb bűnözési tünet beilleszthető. A csavargás különösen alkalmas arra, hogy a lélek mélyén rejtőző kóros elhajlások felszínre jussanak.

A megrögzött bűnözők, ha fiatalok, javítóintézetbe vagy a fia-

Blóz Zoltán órás, ékszerész
Szent János utca 3. szám
beváltja, becseséri **Ékszerét** készíti, javítja
Márkás svájci órák
Órák, virágbrass, karkötő készítése és előállítására műhelyemben

talkorúak fogházaiba kerülnek. Egyelőre! Nagy részük ugyanis cserve a törvény előtti nagykorúságot, élete további jó részét is fegyházakban vagy elmeorvosintézetekben tölti el. Erről a bűnhődő időszakról bővebben szólunk más alkalommal.

A női osztályon a legmodernebb hőlégtérkamrák, 45—60 fokos száraz gőz az újításunk. Ilyesmi eddig nem volt Nagyváradon. Ez itt — invitál egy másik terembe, — a zuhanyozó.

A férfifürdőben is serény munka folyik. Mint a víz, ha majd az újjaalakított Rimanóczy gőzfürdő kádasában megnyitjuk a csapot... Szinte csapot-Pappot feledtem, hogy elnéztem a produktív munkát, amellyel megvalósul Nagyvárad közönségének régi álma-vágya: fővárosi színvonalu gőz- és kádfürdő áll nemsokára rendelkezésre.

— A helyzet az, — szöjt a további fölvilágosítás — hogy szállodánk van elég. Fürdők azonban csak egy volt. Ennek a befogadóképessége pedig nem állott egyenes arányban a vendégek számával.

— Havonként átlagosan hányan fürdenek?

— Nyolc-tízezer ember. Ezért kellett feltétlenül megkezdenünk a terjesztési és nagybővítési építkezéseket.

— Mikor fejeződnek be a munkálatok?

— Tekintettel napjaink nyersanyag beszerzési nehézségeire, de arra is, hogy mindent elkövetünk ennek ellenére az idő megrövidítésére, előreláthatólag néhány hét múlva átadhatjuk a forgalomnak teljesen átalakított és a modern higiéniai követelményeknek megfelelő Rimanóczy gőzfürdőt.

Ezek szerint, ha szerencsénk van, a régi lump visszaálmódja a boldog, gondtalan időköt és Szilveszter-éjszakai „kaccenjammerét”, az új medencék hűs vizében fogja kiheverni...

AMI VOLT ÉS AMI LESZ...

Nagyarányu átalakítási munkálatok folynak a Rimanóczy gőzfürdőben

A test kultuszának és ápolásának már a klasszikus kor római polgára is gyakran áldozott. Hatalmas márványmedencékben üdült patricius és plebejus s így történt, hogy az illatos víz, gomolygó ködfellege közös nevezőre enyhített pórt és urat...

Haladni a korral! — jelszó alatt a higiénia követelményeinek megfelelően idők folyamán „kitermelődött” a gőzfürdő az egész világon. A tisztálkodás alapfeltétele az egészségnek. S aki nem akar egészséges lenni... Még a lump is, aki átnutalott éjszakák hajnalán a medencében keresett enyhülést kínzó fejföröcsére... A régi Várad zajos, cigánymuzsikás éjszakai korhelyeinek végállomása, a Rimanóczy gőz-

fürdő volt. Nem kell azonban azt hinní, hogy csak lumpok jártak itt a kádasban és gözben. A váradi polgárság nagyrésze, fürdősoba híján, itt üdítette föl agyonhajszolt idegeit és keresett pihenést, üdülést a medence langyosan cirogató vizében... Hovatovább szűknek bizonyult Nagyvárad egyetlen gőzfürdője. Ha akart, ha nem, terjeszkednie kellett. A bérlők azonban nem szívesen, sőt egyáltalán nem mentek bele nagyobb építkezésekbe. *Megelégedtek a jövedelemmel, a víz pedig „ingyen” csörgedezett.* Így aztán a váradi gőzfürdő volt a hagyománytisztelet csodabogara: születése óta semmit se változott...

dőbe. Most szabad... Eppen „kozmetikájuk...” Itt több új medence épül. Mellette tágas, világos masszírozó terem. Odébb levegős pihenő. Fönn az emeleten, a szálloda egyik szárnya, amely a Körrös felé tekint, új kádas készül. Valamennyi mélyített, fehér csempevel kirakott kis remekmű. Előtte nagy befogadóképességű előcsarnok. Fehér emali festésű kabin sor egészíti ki a „nőit”.

— Ez volt az elgondolásom, — mondja Papp Lajos, — s elgondolásumat tett követte. Lehozattuk Bánlaky fürdőmérnököt, a Gellért volt igazgató-főmérnökét és a terve valóságga lett. Építkeztünk, terjeszkedtünk. Ez természetesen legelső sorban dr. Hlatky Endre főispán és dr. Soós István polgármester megértő és lelkes támogatásának köszönhető. Eddig mindössze 30 kabinunk volt, most ezt a számot hatvannégyre emeltük. Nyolc új kádasfürdők lesz.

— Egyéb építkezések?

Új medencék, új kádasfürdők, harminc helyett hatvannégy kabin...

Amióta a város házikezelésbe vette a Rimanóczy alapítvány jóvoltából büszkélkedő egyetlen váradi gőzfürdőt, amelynek vezetését a kitűnő Papp Lajosra bízták, új irányt vett az addig méltatlanul elhanyagolt és fontos közegészségi ügyet szolgáló intézmény. Ott jártunk a minap a helyszínen és felfigyelve a szorgos munkára, sa-

rokba szorítottuk Papp Lajos igazgatót: nyilatkozni erről, a valóban közérdekű kérdéstről!

— Mi történik a Rimanóczyban?

— szegedtük melléne a kérdést.

— Tessék velem jönni! — hangzott a válasz.

Ácsok, kőművesek, asztalosok és mázolóok dolgozó tömege között, kis nyíláson át beléptünk a női für-

Dr Paál Árpád mentelmi ügye a képviselőházban

Budapestről jelentik: A képviselőház mai ülését Tasnády Nagy András elnök negyed 11 óra után nyitotta meg. Bánffy Dániel báró földművelésügyi miniszter betervezte az országos érdekű vízmunkálatokról szóló törvényjavaslatot. A ház azután megszavazta a kormánynak adott gazdasági felhatalmazás további meghosszabbításáról szóló törvényjavaslatot. Ezután a 42 tagú országos bizottság működéséről szóló félévi jelentést ismertették. A ház a jelentést tudomásul vette.

Ezután a 42 tagú bizottság által az év tavaszán kiküldött hatos albizottságról szóló jelentést ismertették. Radocsay László igazságügyi miniszter az előadó ismertetése után kijelentette, hogy a kormánynak semmi kifogása sincs az ellen a házi határozat ellen, amely szerint a 42 tagú bizottság tagjait a teljes mentelmi jog megilleti akkor is, ha a ház feloszlásában van. Belátja a kormány annak

szükségét is, hogy olyan rendeleteket, amelyek a 36 tagú bizottság elé volnának terjesztendők, abban az esetben, ha a gazdasági és hitelélet rendjét vagy az államháztartás egyensúlyát vagy a termelés folytonosságát érintik, 42-es bizottságnak is benyújtják. A ház ilyen értelemben határozott.

Váczy György előadó ismertette a mentelmi bizottság jelentését különböző ügyekben. Több képviselő mentelmi jogának felfüggesztését javasolta a bizottság s viszont több képviselő mentelmi jogának felfüggesztését elutasította. Ez utóbbiak között szerepelnek Paál Árpád és Arvay Árpád nagyváradi képviselők is.

40 katolikus papot és 5 apácát gyilkoltak meg a partizánok Horvátországban. Zágrábról jelentik: (MTI) A Német TI jelnti: A partizánok Horvátországban az eddigi megálapítások szerint 40 katolikus papot és öt apácát gyilkoltak le.

Karácsonyra összes

Szépirodalmi ujdonságok

Hjúsgági regények

Mesés és képes könyvek

Krausz István

**„NEMZETI”
könyves boltjában**

Rákóczi-ut 11.

Telefon: 14-25.

A polgári házasság revideálását és az egyházi házasság hathatósabb védelmét kérték a felsőházban

Vásárhelyi János erdélyi református püspök: Az erdélyiek szempontjából első feladat a felekezeti béke fenntartása

Budapestről jelentik: (MTI) A felsőház pénteki ülését 10 óra után nyitotta meg Perényi Zsigmond báró elnök. Az első szónok Gallus Viktor a költségvetéshez szólva, főként a honvédelmi tárca keretébe vágó kérdéseket fejtegetett. Helyeselte a tiszthelyettesi rangfokozat bevezetését, azonban az elnevezési és külsőségeiben történő megkülönböztetést kifogásolta. Kívánatos lenne, ha a katonai tisztviselők részére is a katonatiszti rendfokozatot használnák. A költségvetést teljes bizalommal elfogadta.

Szakáts Zoltán Udvarhely vármegye felsőházi tagja, beszéde elején hangoztatta már teljes bizalmát a kormány iránt. Először mezőgazdasági kérdésekkel foglalkozott és fejtegetéseiben utalt arra, hogy a mezőgazdaság a legnagyobb foglalkozási ág az országban. Ennek ellenére ellenőrzése nagyobb, mint más foglalkozási ágaké, így az ipar és kereskedelemé. Noha a két ág egymásra van utalva, a két ág egymással való kiégésítése nem történik mindig harmónikusán. Az állatbeszolgáltatás megjavítására egy terv kidolgozását ajánlotta abból a szempontból, hogy a gazdák előre tudják, milyen minőségű és milyen súlyú állatot kell a közellátás részére átengedniük.

A következő szónok vitéz Bíró István volt. Beszéde elején a leventeszolgálat kötelezővételével foglalt állást, majd a kisebbségi kérdésre tért át. Kiemelte a kormányzat sokszor türelmes politikáját a nemzetiségekkel szemben és elvből ezt helyeselte. Ajánlotta, szervezzék meg a magyarországi görögkeleti és görög katolikus egyházmegyéket Erdélyben. Vallja, hogy nincs külön erdélyi probléma és nincs külön erdélyi szellem, csak magyar probléma és magyar szellem.

Vitéz Meskó Zoltán főként honvédelmi és orvos problémákkal foglalkozott. Nélkülözhetetlennek tartotta az orvosképzés reformját. Szerinte a jelenlegi állapotban az egyetemi ifjúság hosszadalmas és főként elméleti oktatást nyert, holott az orvos működése a leggyakorlatiasabb foglalkozás.

Gáspár Ferenc a felsőház egyik gazda tagja a falusi nép magaráhagyatottságát állapította meg. A helyesen értelmezett szövetkezeti munka továbbfejlesztése az ország elsőrangú feladata, mert nemcsak a közellátást biztosítja, hanem a termelők érdekeit is szolgálja. A falusi nép nevében hálával emlékezett meg Wünsch Frigyes felsőházi tagnak a szövetkezeti mozgalom érdekében kifejtett áldásos munkásságáról.

S. Bálint György nem helyeselte kö-

ségvetési felszólalásában a gazdaellenes hangulatot és kérte az ennek előidézésére alkalmas jelenségek kiküszöbölését. A mezőgazdaság fejlődésének legnagyobb akadályát az ipari anyaghiányban látja. Kérte, hogy a háziipar ügyét vegyék vissza az iparügyi miniszterium hatásköréből és tegyék át a földművelési miniszterhez, mivel a háziipar sohasem lehet versenytársa a nagyiparnak. A költségvetést elfogadta.

Wekerle Sándor alelnök a vitát félbeszakította és folytatását délután négy órára tűzte ki.

A felsőház költségvetési vitájának a folytatását délután négy órakor báró Radvánszky Albert alelnök nyitotta meg. A soron következő szónok Kukorell György volt. Beszéde elején a pénzügyminiszterhez fordult azzal a kéréssel, hogy módosítsa azt a rendelkezést, amely szerint a határsávból levő ingatlanok átruházása a hadtestparancsnok jóváhagyásától függ.

Vásárhelyi János erdélyi református püspök hosszú beszédben fejtette ki az erdélyiek álláspontját a költségvetéssel kapcsolatban. Irányelvnek az első magyar szempontot, a takarékoságot állította. Minden társadalmi rétegnek mérsékelni kell igényét a közszolgálatban. A mai körülmények között rendkívül súlyos az országvezetés feladata és nem is lehet úgy intézni az ügyeket, hogy panaszra ne legyen ok. Az erdélyiek szempontjából nézve, mindeneelőtt a felekezeti béke fenntartásában látja az első feladatot. Nem szabad senkinek vallási érzékenységét megbántani. Még a nemzeti felekezetekkel szemben is méltányos álláspontot vall a magyar politika.

A gazdasági és szociális védelem szempontjából az egyháza már eddig is tekintélyes részt vállalt az ebből a munkából. Itt különösen gondos a nemzetvédelmi propagandaminiszternek arra a nagy munkájára, amelyet a felekezeti mozgalmak bekapcsolása érdekében kifejt. Nem szabad az erdélyi magyarságot pártpolitikai és osztálybéli felfogások kiélezésével még jobban szétdarabolni. — Ugyancsak nem szabad elhamarkodott intézkedésekkel elcsúsztatni a nemzeti újjáépítés folyamatos munkáját, hanem a már meglévő intézményeket kell úgy megerősíteni, hogy ezzel annak kisugárzásának erejét érvényesíthessük. A legmesszebbmenő megértéssel és elismeréssel nyilatkozott a kormányzat egészségügyi munkásságáról, kiemelve Kádár Levente szociális működését.

A kultusz-tárcával kapcsolatban rámutatott a délerdélyi felekezeti iskolák sorára és hangoztatta, hogy nem szabad al-

kü tárgyává tenni azt a kulturpolitikát, amelyben az igazságot eddig is érvényesíthették. A költségvetést elfogadta.

A következő szónok Nyáry Béla volt. Beszéde elején hangoztatta, hogy a költségvetést elfogadja. Hathatós védelmet kívánt az egyházi házasságkötés számára és kérte a polgári házasság revideálását az előbbi javára. A kisebbségi kérdéssel foglalkozott, hogy az országban élő nemzetiségek semmilyen sem szenvednek hátrányt és nem lesznek másodosztályú hazafiak. Az igazságügyi kérdésekről szólva a bírák anyagi helyzetének javítását kérte. A költségvetést elfogadta.

Rainer Mihály beszéde elején azt hangoztatta, hogy a legnagyobb elismerés illeti a miniszterelnököt és az egész magyar kormányt, hogy a mai körülmények között az alkotmányos szellemet maradéktalanul megőrizték. Mint a vidéki kereskedelmi és iparkamarák kiküldöttje, felszólalásában kereskedelmi és ipari kérdésekkel foglalkozott. A kormányzatot az ipar és kereskedelem számára szabadabb mozgást kért. Követelte a kereskedelem képesítéséhez kötését. Beszéde befejező részében közlekedési problémákkal foglalkozott. A költségvetést elfogadta.

Egy magyar művész házaspár cegényes életútja Sanghaitól Nagyvácodig

Furcsa dolgokat produkál néha az élet. Egy-két magyar nekivág a vak ismeretlennek, börtöndön kívül csupán tehetségét szállítva podgyászukban. És sikert harcolnak ki, nevet szereznek maguknak, néha — ez ritkább eset — anyagit is, aztán rengeteg emlékekkel egyszer megérkeznek egy magyar pályaudvarra és sokszini, kalandokkal teli évek után új életet kezdenek — itthon. Rendszerint művészemberekről van szó. Az alábbiakban egy közismert nagyváradi „vendéglátóüzem tulajdonos” világsavargásáról és — világsikeréről számol be a „Virradat” hasábjain Verebelyi Sándor, aki az emlékek származásának idején az egyik fővárosi lap hombaji tudósítója volt és évek múltán egy nagyváradi étteremben hozta össze őket a sors. Ma — más „számban” szerepelnek...

Igy ír a „Virradat”:
„Karyn an Day”... ez volt a nevük, amikor még világvárosok forgatagában, elsőrangú luxus szórakozó helyeken mutatták be művésztüket, finom és egyéni táncművészetüket, neonfény sugározta szét Párizsban, Berlinben, Bécsben, Budapestben, Bukarestben, majd Bombayban és a messzi Sanghaiban. A két ifjú táncművész — férj és feleség — magyarok. A férfi Petrasovits Árpád immár nemzetvédelmi kereszttel kitüntetett, tántorithatalan s izzó nemzeti érzéséről bizonyosságot tett magyar.

A bódító zene az illatos mondain luxushelyek ragyogó hangulatának hősei, bevezettek a szürke munka polgári élet csöndes kikötőjébe. Az asz-

szony, akit Párizs legelőkelőbb festőművészei kívántak vásznaikon megörökíteni, mert különös és finom szépsége elvarázsolt a művészelkűket, — ma mint gondos üzlet-asszony ügyel a kávéház rendjére.

Nagy volt a meglepetésünk, amikor négy esztendő múltán Nagyvácodon látjuk őket, amikor utoljára — négy évvel ezelőtt — Bombayban a maharadzsza számára rendezett estélyen hódított a művész-pár. Akkor a világ legkitűnőbb „száma” szerepeltek a maharadzsza előtt s az eredmény magyar sikert hozott: „Karyn and Day” győzött ezen a paradén. Ők kapták a legmagasabb honoráriumot, sőt a maharadzsza egy gyűrűjét lehuzta újáról elismerése jeléül, a lázasan taposó közönség szemelátára nyújtotta át azt a bűbajos Day-nek.

Petrasovits-Karyn sanghaji emlékei nagyon érdekesek. Érdekesek, mert pontosan a háború kitörése előtti időkből szerezték benyomásait. Sanghait körülvevő hajózható folyókon nagy volt a forgalom, a Vuzung folyón hajó, hajó mellett hiszen Sanghai Kina legjelentékenyebb kikötővárosa.

Addig mintegy nyolcezer gőzös fordult meg Sanghai kikötőjében 9.3 millió tonnaterákkal. Természetesen ez a tény nagy életet, nagy lehetőségeket biztosított és ilyen konjunkturában a legnagyobb luxust s a legkiválóbb európai művészeket könnyen vállalhatta Sanghai. A brit városrészt klubjaiban, valamint a teakertekben a világ milliomosai adták egymásnak találkozót és ha este kigyúlt a fény, szállott az illat,

Karácsony első napján nyílik meg a teljesen átszervezett PANNONIA étterem és kávéház

Az üzem új vezetője, **DOBRAS JANOS**, királyi udvari konyhák és világhírű éttermek volt főnöke, garantálja a legkitűnőbb kiszolgálást.

Az étteremben fővárosi zenekar

zengett a zene, ömlött a finom ital, Párizs legelőkelőbb lakóinak hangulatát lekalkulálta a sanghaji fantasztikus éjszaka.

Petrasovits elgondolkozva bámul maga elé és elhallgat. Hosszan néz a váradi kávéház lámpájának sárga fényébe, bizonyára az elmúlt fantasztikus sanghaji éjszakák immár mesészerűen zengő s lassan tűnedező emlékei táncolják körül. Elsiet a kávéház izléses bárja felé amelyen érzik, hogy hozzáértő sokat látott, világot járt szakember keze varázsolt a Várad szívébe ezt a kis muzsikáló arany-fészeket. De az arany-fészek megteremtőjének arcképe csak úgy teljes, hogyha nem feledjük el hogy a román uralom alatti magatartásait nemzetvédelmi keresztet kapott Petrasovits.

V. S.

Mi van a szovjet állítólagos egyházbarátsága mögött?

Rosztov kiűritése óta a rosztovi ortodox püspök Nicolai romániai kolostorban tartózkodik. A püspök, aki eddig hallgatott, most beszámolót közölt élményeiről, amely alkalmas arra, hogy a szovjet állítólagos egyházi békéje mögött milyen nagyarányú hazugság rejlik.

A püspököt 1931-ben iktatták be hivatalába, miután előzőleg elődjét kényszermunkára vitték a Volga esatornához és ott nyomorúságosan meghalt. Maga Nicolai püspök már beiktatása előtt megismerkedett a szibé-

riai fogházakkal, ahol több évet töltött és amikor hivatalát átvette a GPU előtt írásbeli nyilatkozatot kellett tennie, hogy lakóházát sohasem fogja elhagyni és senkit sem fog fogadni. Ennek ellenére több mint százszor kihallgatták és végül 1934-ben a GPU rosztovi fogdájaiba szállították.

A bíróság, amely állítása szerint főleg zsidókból állt, elítélte őt anélkül, hogy a bíróság színe előtt egyáltalában megjelenhetett volna, öt évi kényszermunkát kapott. Előzőleg azonban féléven át minden éjszaka 1 órakor két és három óráig tartó kihallgatásokra vonzólták elő. Napközben pedig dolgoznia kellett. Egy alkalommal burgonyaszedésben vett részt, amely után a foglyok minden egyes burgonya után, amit a munka elvégzése után a földeken találtak egy nagajka-ütést kaptak. Ezek egy acél-drótból készült ostor. Minden éjszaka a foglyok tucatjait vitték kivégzésre. Végül elszállították Szibériába, ahol nyomorúságos és végtelenül fárasztó út után nem volt még rendes épület sem az elhelyezésükre, hanem földbevájt barlangokban helyezték el őket a terméketlen steppe közepén és a sorsukra bízták őket. Büntetésének kitöltése után a püspök titkos úton visszatért Rostovba, ahol közben tizenegy gyermeke közül hetet kivégeztek. Egyet kényszermunkára ítélték, míg a többi három elmen-

Bármilyen

Ingatlan

adásvétel, csere vagy bérlet-
ügyben bizalommal keresse fel

MEZEI ingatlanforgalmi irodát
Nagy Sándor 19. Telefon: 27-50

kült és elűnt. A püspök szörnyű szenvedéseinek csak a német csapatok bevonulása vetett véget. (KK)

A debreceni római katolikus egyházközség gyűlése és tanítói segélyezése

A debreceni római katolikus egyházközség képviselő testülete csütörtökön este tartotta gyűlését a Piarista Gimnázium tanácstermében. A gyűlésen dr. Bánáss László prépost-plébános, egyházközségi elnök bejelentette, hogy az 1944. évre szóló költségvetést fel kell emelni, mert a tanítás, hitoktatás és egyéb költségek lényegesen emelkedtek. Az elmúlt évben a tanyákra kijáró hitoktatók és szentmisét bemutató papok fuvar-költsége csak 3000 pengő volt. Most azonban 25.000 pengőre emelkedett. Ennek oka, hogy fokozottabb mértékben látják el hivatásukat. A többet biztosítása progresszív adóemelésel történik.

A képviselőtestületi gyűlés többek között a polgári iskolai tanárok és tanítók karácsonyi segélyének ügyével foglalkozott. A tanároknak és tanítóknak félhavi fizetést és kétszeres családi pótlékot szavazta meg.

Figyelem! Légiriadó esetén menjünk az óvóhelyre

Illetékes helyről a következőkre hívják fel a figyelmet. Idegen repülőgépekről a legutóbbi Magyarországra történt berepülés során kétszer 11 bomba esett két nyugatdunántúli község határára. Az egyik faluban a tarlón 11 bomba sűrűn egymás mellett csapódott be. A bombák körülbelül 10 méter átmérőjű és 8-10 méter mélységű tölcésereket vágtak ki. Az egyik bomba még a talajvizet is felfedte. A másik községben az erdőre estek a bombák, amelyben gyökerestől kifordulva hevernek a fák. A szilánkok szinte keresztül fűrészeltek a fákat, lehorotválták a fák lombkoronáját, a nagyobb ágakat. A légnyomás egy hatalmas fát a többi fák tetejére dobott. Abombák hatása beszédesen bizonyítja, miért hangsúlyozzák a hatóságok állandóan, hogy légiriadó esetén menjünk az óvóhelyre. Látjuk, hogy az óvatosság mennyire szükséges, mert adott esetben az utasítások megtartása sok embert, családot menthet meg a szerencsétlenségtől.

Karácsonyra

mindent egy helyen vásárolhat

"HANGYA"

ruházati és háztartási boltjában
Sas-palota

HIREK

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
NAGYVÁRAD,
 SZILÁGYI DEZSŐ-UTCA 5 SZÁM.
 Telefon: 12-27.

ELŐFIZETÉSI ÁRAK: 1 óra 4.30 P.
 3 óra 12.40 P.
 Postatakarékpénztári csekk számlánk
 száma: 72.301.
 Kéziratokat nem adunk vissza.

A balesetek gyakorisága vetekedik a halálesetek gyakoriságával! Gondolja meg, rövidebb-hosszabb ideig munkaképtelen lesz, keresete megcsappan, sőt megszunik, nagy segítség a súlyos helyzetben, ha balesetbiztosítása van! Kérem felvilágosítást az Első Magyar Általános Biztosító Társaság helybéli főügynökségétől: Szent László-tér 2.

ALSZERPAPOKAT SZENTELT NAGYVÁRADON SCHEFFLER JÁNOS SZATMARI PÜSPÖK. Nagyvárad, dec. 18. Dr. Scheffler János szatmári püspök ma délelőtt hét papnövendéknek adta fel az alszerpapi rendet. A nagyváradai egyházmegyéből Vass Rezső, Ferencsik Lőrinc és Agoston Gyula, a szatmári egyházmegyéből Kondás László, Szollics Bálint, Papp Ferenc és Naszodi Ferenc részesültek az egyházi rend szentségében.

Két új egyetemi magántanár a kolozsvári egyetemen. Budapestről jelenti a Magyar Távirati Iroda: A vallás- és közoktatásügyi miniszter Kibédi Varga Aladár dr. közoktatási főorvos „A táplálkozás szerepe a bőrbetegségek kórtanában” című és Darabos László dr. kórházi főorvosnak „A nemibetegségek körjelentkezési tana és megelőzése” című tárgyköréből a kolozsvári Ferenc József Tudományegyetem orvostudományi karán egyetemi magántanárrá történt kinevezését jóváhagyólag tudomásul vette és ebben a minőségükben megerősítette.

Örömmel viselhető elegáns, szép toalettiél, ha jól szabott, síkkes vonalú fűzőre veheti fel. Egyéni méretre megfelelő formásító fűzőt készít

Kováts Sándorné

fűzőspecialista, Szent Gellért-u. 10.
 Repülő hídán át.

SZENTMISE A HEGYI KULTURHÁZBAN. Vasárnap délelőtt 10 órakor római katolikus szentmise lesz a Hegyi Kultúrházban.

Vitézek karácsonya. A Tűzharcosok Hístermében (Széchenyi épület, I. em.) karácsonyi ünnepség lesz 1943. december hó 21-én délután 6 órakor. Belépődíj nincs. Műsor: 1. Híszkegy. 2. Vitézi hadnagymegnyitój. 3. Papp Anasztázia Ilona szavalata, Végvári: „Nagy Magyar Tálban”. 4. Vitéz Gödny János ny. vezérőrnagy, székkapitány előadása: Várományosok élete a vitézi rendben. 5. Szent Gábor vitézi várományos szavalata, Reviczky: Isten. 6. Vitézi székkapitány Úrunk kiosztja a vitézi leányok és várományosok pályadíjait. 7. Skultéthy Aranka énekszám, Karácsi ének. 8. Vitéz Papp Andor ref. s. lelkes előadása: Az Egyház szerepe az ifjúság nevelésében. 9. Himnusz. A vitézi várományosok nevében rendtársi és bajtársi üdvözléssel: Vitézi hadnagym.

Prima kivitelű arany és króm svájci órák

ÁCS TIBOR

Nagyvárad, Széchenyi tér 6. szám.

Alkalmi és ünnepi ajándéktárgyak! Ékszer- és óra javítások.

Ólmos karácsonyi ajándék vásár!

A Baross Szövetség közleménye. A kereskedő köznevelődési főiskolának a heti csütörtöki előadásai az ünnepekre való tekintettel szünetelnek és kérjük tudomásul venni, hogy január 13-án újból megkezdődnek. — Ugyanazok a kereskedők szaktanfolyamának hétfő, keddi és pénteki előadásai is szünetelnek és január 10, 11 és 15-én kezdődnek újból. — A Baross Szövetség sütőipari szakosztálya értesíti tagjait, hogy az ünnepekre való tekintettel szakosztályi ülést ebben az évben nem tartunk, a legközelebbi ülést 1944. január 5-én délután 5 órai kezdettel tartjuk. Elnökség.

VASÁRNAP ÉR VÉGET MACZALIK ALFRÉD KÉPKIÁLLITÁSA. Maczallik Alfréd képkiallítása még vasárnap tekinthető meg. A művészer nagy erkölcsi és szép anyagi sikerrel zárja gyűjteményes tárlatát.

Féja Géza visszaküldte az Irodalompartoló Társaság évdíját. A napokban osztotta ki a MÜNE által életrehívott Magyar Irodalompartoló Társaság első évi díjait. Mint most ismeretessé vált, a díjkiosztást különös incidens zavarta meg. A jutalmazottak között volt Féja Géza is, akinek a díjat már ki is kézbesítették lakására, a pénz azonban Féja levél kíséretében visszaküldte. A levélben kifejtette, hogy az efajta díjkiosztásnak elvi ellensége, mert egy-két jutalomdíjjal az írók problémáját elintézni nem lehet. Az eset jobb- és baloldali irodalmi körökben egyaránt nagy feltűnést keltett.

BUTORT színeset MEZEI-től

Háló, kombinált és előszobák. Konyha újdonások

Szabadság-utca 12. (Szacsvay-utca 48.)

Karácsonyi ünnepséget rendezett az Immaculata-intézet. Nagyvárad, dec. 18. Az Immaculata-intézet polgári leányiskolája ma délután jól sikerült karácsonyi ünnepséget rendezett a Legényegylet nagytermében a szegények karácsonyi megsegítésére. Az ünnepség műsora a következő volt: 1. Sántha Károly: Karácsony. Szavaltá: Henger Rózsa IV. o. l. 2. Gömöri Bertá: Vértirágók. Színjáték 3 felvonásban. 3. Dr. Ópalotay János: Aranytrombita. (Herczeg Ferenc meséje nyomán.) Egyfelvonásos színdarab. 4. Rumi Erzsébet: Karácsonyi legenda. Szavaltá: Koch Katalin. 5. Gloria szálljon... Kánon.

ARADIAK karácsonya dec. 19-én, vasárnap d. u. 4 órakor, a Magyar Házban, Sal Ferenc-utca 9, I. em.

FÜRDÉSI NAPOK A RIMANÓCZY FÜRDŐBEN. Karácsony hetében hétfőn is nyitva van, viszont szombaton zárva lesz a Rimanóczy fürdő. Ezek szerint a gőzfürdő hétfőn, szerdán és pénteken, valamint 26-án, vasárnap is, a férfiak rendelkezésére áll, míg kedden és csütörtökön a hölgyek vehetik igénybe. Pénteken csak délután 2 óráig, vasárnap déli 12 óráig ad ki jegyeket a fürdőpénztár.

Temetés. Mártonffy Istvánné sz. Keledi Erzsébet nyug. áll. tanítónő f. év december hó 17-én hajnalban váratlanul elhunyt. Temetése az olaszi temetőben a Haller-kápolnából 19-én, vasárnap délután 3 órakor lesz.

Antológiát és „Északerdélyi lexikont” adnak ki a Szamosmente írói. Tudósítónk jelenti: Szamosmente írói és képzőművészeti munkaközösségének eredményeként közelebből „Északerdélyi költők, írók, képzők” címmel antológia jelenik meg, amely Florián Tibor, Fülöp József, Varró Dezső verseit, Huber György, Sztójka László, gróf Vass Albert novelláit, Dési Huber, Kovács Zoltán, Ince János és Mohi Sándor képreprodukcióit közli. Ugyanazok megkezdődtek az „Északerdélyi Lexikon” előmunkálatai is. A mű a Szamosmente mai arcát akarja tükrözni a városok történeti leírásával, intézmények, egyletek ismertetésével, az ipar, a közélet, kereskedelem vezető egyéniségeinek bemutatásával, írók, művészek, a kultúrélet felmutatásával.

EGYETEMI BEIRATÁSOK. A budapesti Pázmány Péter Tudományegyetemen a beíratások az 1943-44. tanév második félévére 1944 január 7-től 15-ig tartanak. A kolozsvári Ferenc József Tudományegyetemen a beíratások az 1943-44. tanév második félévére 1944 január 7-től 18-ig tartanak.

FINNORSZAG és OROSZORSZAG címmel tart előadást vasárnap este fél 7 órakor dr. Gaessner a Német Lektorátuson.

Ezer tonna korszerű hadianyagot kapott Tito a szövetségesektől. Newyorkból jelenti: (B. T.) A Newyork Times kairói tudósítója szerint Tito az elmúlt három hónapban a szövetségesektől ezer tonna korszerű hadianyagot és felszerelést kapott. Tito főhadiszállásán amerikai bizottság tartózkodik, amelynek élén egy amerikai őrnagy áll.

Ködösítő gyakorlatokat tartott a honvédség Budapesten. A MTI jelenti: A honvédség pénteken Budapest egyes helyein ködösítő gyakorlatokat tartott.

Káprázatos kiállítás, végig színes film!
 Az idei szezon kiemelkedő művészi eseménye!

BOTRÁNY

Pajzán történet csintalan asszonyokról és tulerényes férfiakról
 Csak 16 éven felülieknek. Bemutató hétfőn az APOLLO-ban
 Vasárnap utoljára: Csavargók

Három magyar vitorlázó-modellező csúcseredményt ismert el a Nemzetközi Szövetség. A MTI jelenti: A Federation Aeromontique Internationale arról értesítette a Magyar Aero Szövetséget, hogy három magyar modellező-magassági repülési eredményét nemzetközi csúcstábla ismerte el. Benedek György saját tervezésű építésű motoros modellje 700 méter magasságot, Somogyi Kristóf magasságot készített motoros modellje 1300 méter magasságot, Wuitsch Márk szabadkai levegő vitorlázó kisgépe 2100 méter magasságot ért el.

Eljegyzés. Bárány Zechmeister Hortenzia és Mottl Gy. Román jegyesek.

Karácsonyi vásár a Zrínyi Ilona ker. leányközépiskolában. Az Ifj. Vöröskereszt Egyesülete és 255. Zrínyi Ilona cserkészleány csapata jótékony célú karácsonyi vásárt rendez 1943. december 19-én, vasárnap egész nap Dúka-u. 3. sz. alatt.

BUTOROKBÓL ma is nagy választék ARTA butorüzlet, Pannonina épület, Bethlen István-utca 2.

A SZENTMISE FÉLBESZAKÍTÁSA LÉGIPIRADÓ ESETÉN. Esztergomból jelenti: Serédi Jusztinián bíbornok, Magyarország hercegprímása a következőket közli az esztergomi főegyházmegye papságával: A rendkívüli háborús helyzet miatt előfordulhat az az eset, hogy szentmise idején légiriadó jeleznek. Ez esetben azokon a helyeken, ahol óvóhely áll a hívek rendelkezésére, a híveket oda kell bocsátani. Ha légiriadó jeleznek, tehát ellenséges támadás várható, az első szín (a kenyér) konzekrációja előtt a szentmisét meg lehet szakítani, a veszedelem elmúltával a szentmise ott folytatható, ahol azt megszakították. Ha a megszakítástól hosszabb idő (1-2 óra) telik el, helyesebb a misét újra kezdeni. Ha a riasztás a konzekráció után történik, a miséző mind a két szín alatt azonban magához veheti a szentmisét és maga is biztos helyre menekülhet. Ha még csak a kenyér volt konzekrállva, ugyanígy cselekedhetik. De mivel a bor konzekrációja csak egészen rövid ideig tart és az áldozat teljességét biztosítja, ajánlatos annak elvégzése is.

Nagy Sári

porcellánfestő iperművész kiállítás

az Ujságíró Otthon külön termében. Kézfestésű és művészi porcellántárgyak. Nyitva délelőtt 11-től egész nap.

A NAGYVÁRADAI VÁROSI VASÚT KARÁCSONYONNYI ÜNNEPELYE. December hó 23-án délután 4 órakor tartja a Református Kulturpalotában műsoros karácsonyestjét a N. V. V. Személyzeti Jóléti intézménye az alábbi műsorral: 1. Magyar Híszkegy. 2. Ünnepi beköszöntő: Sólyom Lajos. 3. Megnyitó beszéd. 4. Karácsony este. Szabolcska Mihály verse. Szavaltá: Maráz Gizi. 5. Csendes éj... Éneklí az énekkar. 6. Csendes karácsonyi dal. Sándor Dénes verse. Szavaltá: Völgyi Magda. 7. Az égi vilámoson. Jelenet három szereplővel. 1. angyal Belenta Emmi. 2. angyal. Balla Mancsi. 3. angyal: Karácsony Eszti. 8. Észak Erdély üzen. Diószegi Dezső verse. Szavaltá: Gál József. 9. Messze Oroszországban... Énekes jelenet. Éneklí: Kállai Klára, Porkoláb Gyula és az énekkar. 10. Arva gyerek karácsonya. Gyóni Géza verse. Szavaltá: Pap Rózi. 11. Karácsonyi álom. Mesejáték 20 szereplővel, 2 képben. 12. Záróvers. Mondja: Lőrinczi József. 13. Himnusz. Kísér a NVV. Árpád zenekara. Vezényel: Bornemissza Zoltán.

Keresztény összetartás

K e r e s z t é n y e k	Riskó Béla Uri és női divatüzlete Rákóczi-ut 6.	Ács Tibor órás és ékszerész Széchenyi-tér 6 szám	„Textilia“ kézimunka, textil, kötöttáru Rákóczi-út 31 — Tel. 27-25	K e r e s z t é n y e k
	„Eszté“ kalapszalón Rákóczi és Széchenyi sarok	Major György fényképezési műterme szaküzlete és amatőr laboratóriuma Rákóczi-ut 13 sz. — Telefon 28-42.	Hunyadi József könyv-, papir-, zeneműkereskedő Rákóczi-út 2. Telefon 14—58	
	Jakab László Fegyver-, sport- és játék- áru kereskedés Rákóczi-ut 4 szám	Tiszay János órás és ékszerész Rákóczi-ut 6.	Tampa Ferenc üveg, porcellán és háztartási cikkek Rákóczi-út 5. Tel. 11-38	
	Alapítva 1890 Smutzler János órásmester Rákóczi-ut 18.	Polgár könyv- és papírüzlet Rákóczi út 18. szám.	Hoffmann András szövet és béléstartu kereskedés Rákóczi-út 2. Telefon 13—19	
	Korbucz Béla cukorka-, déligyümölcs- kereskedés Rákóczi-ut 17. — Telefon: 18-41.	Szilágyi László illatszertár széchenyi-tér sarok	Zámbó Sándorné textilkereskedése Nagyvárad, Rákóczi-út 6. szám	
	Toncz András cukrász mester Rákóczi-ut 25 sz.	Tóth István úridivatszabóság Rákóczi-út 22 szám	Balla István cipőkereskedő Rákóczi-út 3. Tel. 15—39	
	Viktor órás, ékszerész Rákóczi-ut 3 sz.	Ungi Gyula szücszmester Rákóczi-út 31 Tel. 13—47	Ginzery Kálmán uri és női divatüzlete NAGYVÁRAD, Saspalota Telefon: 52-68	
	Szabó József uri és női divatüzlete NAGYVÁRAD, Saspalota Zöldfa bejáratnál szemben.			
	Kiss Béláné Műszaki cikkek kereskedése NAGYVÁRAD Kossuth Lajos-u. 8. — Tel. : 27-78	Kádár György magyar könyv- és papírkereskedése Iparművészeti cikkek, játékaruk Nagyvárad Gróf Teleki Pál-utca 2 sz.	Jancsár Mihály textil- és kötöttáru üzlet NAGYVÁRAD, Sas-palota	
	Szabados Ernő Szövet, selyem, textilárak Nagyvárad, Kossuth Lajos-u. 18	Kovács Ferenc kerékpár, varrógép és műszaki cikkek Nagyvárad, Gr. Teleki-u. 6	Játék Halász Elemérné díszműáru Nagyvárad, Saspalota 13 sz.	

v á s á r o l j a n a k !

SZINHÁZ

Déryné születésének 150 éves évfordulóját ünnepelte a Szigligeti Színház

Százötven évvel ezelőtt, karácsony éjszakáján Jászberényben született Déry Istvánné Széppataki-Schenbach Rozália, a magyar színművészet hőskorának legnagyobb színésznője. Már 17 éves korában ismertté tette nevét s hosszú években át majdnem minden nagyobb vidéki városban játszott különböző színgazdaságok társulatában. Közben Pesten is igyekezett „megmenteni a magyar becsületet” s 1823-ban Nagyváradon is működött. Művészetének tetőpontját azonban Kolozsváron érte el s a huszas évek végén és a harmincas években ország-szerte rajongással emlegették a nevét. Nagy érdeme van a magyar daljáték létrejöttében, mert a primadonna feladatát s mindig fényesen oldotta meg. Komoly drámai szerepekben, Szigligeti szerint, gyengébb volt, mert előadását a siránkozó szavalás egyhangúvá tette, de vigjátéki és naiv szerepekben nagyon kedves, kitűnő alakításokat nyújtott. 1852-ben búcsút vett a színpadtól és 1872-ben halt meg. A magyar nyelv és a magyar színjátszás lángoló szeretete művészi jelentőségén messze túlemelték érdemét.

A Szigligeti Színház Herczeg Ferenc *Déryné ifjasszony* című színművének előadásával áldozott a nagy színésznő emlékének. Nem tartozik ez az író komolyabb értékű alkotásai közé, de kedvesen idézi fel a múlt század első felének patetikus hazafiságát, viszontagságos színészéletét, delizsáncos, krinolinnes, echós-szekeres romantikáját. És a derűs hangulatú életképekbe bágyadt színekkel illeszkedik bele

Tisztviselők, magánosok

kitűnő zamatú Jonathán, London Pepin, Batul stb.

alma szükségletüket mérsékelt árban szerezhetik be

Jurcsáknál

Mussolini-tér Telefon 11—96

Déryné pályafutásának egy félig hősiés, félig szomorúság, de egészen szerelmes szakasza. Nem ok nélkül volt ennek a színműnek szép közönség-sikere valamikor, de a magyar színpadi irodalom azóta nagyobb igényekre nevelte a közönséget.

A darab főszerepét eredetileg Hamvay Lucyra osztották ki, de ő hirtelen megbetegedett és helyébe Lovassy Klári ugrott be, aki szerepsére szintén játszotta már Dé-

ryné szerepét s így nagyobb nehézségek nélkül állta meg a helyét. Borsos Máriának is nagyobb feladat jutott, de ő ezuttal nem tudta a kellő hangot megütni. Kemény Gizi kedvesen pótolta játékkal szerepe szövegének kurtaságát. Körösy Juci túlságosan jó lélek ahhoz, hogy „áspis kigyót” tudjon játszani. A férfiszerepek már jelentősebbek a darabban. Lendvai Lajos Szepessy grófja finom volt, nyufodt és bensőséges. Bary Béla remekül rajzolta meg Kilényit, a bünnösen ripacs, de hallatlanul lelkes és tettekre színgazdagot. Horváth Jenő táblabírója sikerült alakítással igyekezett eltüntetni az

Vásároljon karácsonyra

ÖRSZEM

levélpapírt, társasjátékokat, szépirodalmi, ifjúsági és meséskönyvet, kegytárgyakat az

könyv- és kegytárgy üzletében Szilágyi Dezső-utca

Színház mögött

apaszínész-hiányt, amiben a színház együttese szenved. A cselekményen keveset mozdító többi férfi-figurát Ross József, Tanay Emil, Giszfeld József, Gulácsy Albert jól ábrázolta s elég jóízűen játszott Kiss István, aki a sok mellékszereplőtől eltérően mégis mozdított valamit, mert ő volt a komédiás társaság fuvarosa...

Legszebb karácsonyi ajándék

Somhegyi Iréntől egy művészi lénykép

Rákóczi-út 6.

A színházi iroda közleménye:

„Fekete Péter” vasárnap délután és este

Déryné ifjasszony. Herczeg Ferenc színjátéka hétfőn este háromnegyed 7 órakor, A-bérletben kerül színpadra, Déryné, Széppataki Róza születésének 150. évfordulójának megünneplésére.

Badacsonyi kékselyű című operett-ujdonosság bemutató előadása kedden este háromnegyed 7 órakor lesz. Szabó Ernő rendezésében. Főszereplők: Gondör Klári, Lányi Emmi, Antal Ersei, Szabó Ernő, Ross József, Lendvai Lajos, Gulácsy Albert. Halasi Gyula és Barai Béla. Csupa humor és karagás. Hangulatos muzsika. Pompás díszletek. A-bérleti előadása szerdán este, csütörtökön bérletszűnet.

Gyermek-előadás december 24-én, délután 3 órai kezdettel. Színpad ke-

rül: *Lucika karácsonya* című karácsonyi gyermek mese-játék. Sok ének és tánc. Humor és vidámság. Jegyek elővételben már válthatók.

Pénteken este nincs előadás!

HETI MŰSOR:

Szombaton délután egynegyed 4 órakor: *Az utód.*

Szombaton este háromnegyed 7 órakor: *Levente előadás.*

Vasárnap délután egynegyed 4 órakor: *Fekete Péter.*

Vasárnap este háromnegyed 7 órakor: *Fekete Péter.*

Hétfőn este háromnegyed 7 órakor: *Déryné ifjasszony, A-bérlet.*

Kedden este háromnegyed 7 órakor: *Badacsonyi kékselyű* bemutató bérlet.

Iparművészeti Kiállítás az Ujságíró Otthonban

Nagy Sári debreceni iparművész-nő szép, kézi festésű porcellán dísz tárgyakat állított ki az Ujságíró Otthon könyvtártermében. A színes és változatos gyűjteményt ízléses elrendezésben helyezte el. Feketés- és teáskészletek, vázák, bonbonierek, hamutartók, tálak, hangulat-lámpák, nippel, díszcsészek s egyéb vitrinbe való, de legnagyobb részét használatra is alkalmas tárgyak kellemes összhang-

ban sorakoznak fel s mindegyik egy tehetséges, biztoskezü s a színek és formák megválasztásában kiváló érzékkel rendelkező iparművész munkájával emelkedik a gyári ipar termékei fölé. Japáni, görögös, szecessziós barokk és modern stílusú motívumok váltakoznak a díszítésekben, amelyeket dús aranyozás tesz a mai viszonyok mellett figyelemreméltókká. Hiányoljuk azonban a népi motívumokat, amelyek megfelelő porcellánformákon vonzó alkalmazást találhatnának. Itt-ott engedményeket tesz Nagy Sári a komerciális szempontoknak is, de a tárgyak túlnyomó részén nyilvánvaló a művészi törekvés egyéni elgondolások, rendkívül finom rajzok és színösszetételek adják meg a gyűjtemény különös értékét s az árak sem túlzottak, úgy hogy Nagy Sári kiállításának előreláthatólag minden vonatkozásban sikere lesz.

Könyv és Kultúra

Csűrös Emilia gyermeklapja

Egyik legfontosabb nemzeti feladat az ifjúság nevelése. A magyar jövő annál biztatóbb, minél szélesebbkörű nevelést kap a fiatalság. Ezért örömmel köszöntünk olyan vállalkozást, amely ezt a magas célt szolgálja.

A Magyar Lapok közkedvelt kiváló munkatársa, *Bérczesné Csűrös Emilia* mostanában indult ifjúsági lapja a *Kis Kéve* ezt a nemes célt tartja szem előtt. A magyar ifjúság mindenütt megszereti, ahol megismeri a neves író nő lapját, amely nemcsak szórakoztatni akar, hanem komoly és közhasznú ismereteket is oktat. Felhívjuk a szülők, tanítók és tanárok figyelmét erre a nagyon hasznos ifjúsági lapra, adjuk a fiatalság kezébe.

Gyermekek a gyermekekért kéri a felnőttek segítségét

A gyermekek több színházi jegyet váltottak, mint a felnőttek

A nagyváradi népiskolák 700 tanulója vasárnap, december 19-én, délelőtt 11 órakor tartalmas és változatos műsorral szerepel a Szigligeti Színházban, hogy előadásuk jövedelmével szegényebb iskolatársaiknak karácsonyra cipőt és meleg ruhát szerezzenek. Műsoros előadásukat szombati délelőtti jelmezes főpróbára előzte meg, melyen a színház nézőterét nem szereplő társaik — filléres helyjüket mellett — töltötték meg. Jegyváltásuk 863 pengő bevételt hozott akciójuknak. A vasárnapi — a felnőtteknek rendezett előadás eddigi bevétele még nem érte el a gyermekek által a főpróbára váltott jegyek összegét. Reméljük, hogy a vasárnapi előadásig a felnőttek utólerik a gyermekekét és a nekik szánt előadás is telt házat hoz.

A rendezőség ezuton is köszönetet mond a következő újabb adományokért: Dreher-Haggenmacher Sörgyár és Haslinger János 50—50 P., Futura Rt. 20 P., Erdélyi Leszámtóló Bank 15 P., Magyar Általános Hitelbank, Rácz Ignác, Kassay Ida, dr. Petry Gyula 10—10 P., Bittai Balykó Endre 8.40 P., Oláh Piroška és Nagy Ferenc 5—5 Pengő.

Mig van, siessen jegyét megváltani a Nagyváradi kiadóhivatalában

Rácz Vali

fellépésére a LYRA Hangverseny Iroda rendezésében december 20-án este a Ref. Kulturpalotában

HOTEL SZABÓ

BUDAPEST, IV. EGYETEM-UTCA 7.

Hotel Szabó a belváros középpontjában fekszik. Szép, tiszta, világos szobák, minden modern kényelemmel. (Központi fűtés, hideg-meleg folyóvíz, telefon, stb.) Polgári szálló — Polgári árak!

Öszinte mozikritika

A lép virága

— Bemutató a Belvárosi Mozgó-ban —

Herczeg Ferenc egyik legérdekesebb és lelétező vonalvezetésében figyelemreméltó regényének filmváltozata.

Szép és fiatal, de szegény leány rendkívül nehéz és állandó csábításoknak kitett élethelyzetben tisztán megőrzi magát. Így méltóvá válik olyan tiszta szerelemre, amelyért nagy áldozatokra kész és a szerelem reménytelennek látszó embersorozatának kivárása után valóban azé lesz, akit a maga számára kiválasztott.

De ki ez a szerencsés halandó? Pál-falvy Miklós (Jávor Pál), aki a fiatal dzsentry gondtalan életét éli a fővárosban. Kártyázás, nők, mulatozás az a keret, amelyben élete zajlik. Nagy kártyavesztése végre arra bírja, hogy Mihályi bankár leányának (Szondy Biri) megkerje a kezét. A leány öszintén szereti, az apának azonban ellenszenves eddigi élete miatt. Ebben az időben kártyapartnerének, Szentgróthy grófnak (Baksa Soós László) unszolására megismerkedik az egyik nagy mulatóhely virágárú leányával, Jesszivel (Fényes Alice), aki a virágért csak bankót fogad el, de különben mindenki számára megközelíthetetlen. A leánynak igen megtetszik és ez elárulja Pál-falvynak, hogy a dúsgazdag, különcököséről hírdet Hatfalussy herceg anyagi támogatását élvezi már évek óta, de a külföldön élő herceggel még nem találkozott. Pál-falvy elhatározza,

hogy a leányt feleségül veszi. Azonban a kártyán sokat veszített barátját, Szentgróthyt ki kell szabadítania az öngyilkosságot tervező helyzetéből. Mivel más-ként nem tudja: váltóhamisítás útján. Letartóztatják. Egy évi börtönre ítélik. Vidéki börtönében Jesszi ismételtelen meglátogatja. Hatfalussy révén mindenféle könnyítéseket eszközöl ki számára. Pál-falvy azonban azt hiszi, hogy ime Jesszi mégis csak eladta magát a hercegnek és tudni sem akar róla, sőt a börtönben öngyilkos is lesz, de életben marad. A börtönlelkész (Toronyi Imre) tanácsára kövacsémeterségre adja magát. Jöviseletért korábban szabadul. Ekkor tudja meg, hogy a pompás Jesszi, mielőtt köztük bármi történt volna, szakított a herceggel, virágárú-boltjából él és rég nem mutatkozik a főváros éjszakai életében. Regényes körülmények között találkozik Jesszivel és vidékre mennek, ahol Pál-falvy, mint ügyes iparos ritka jó felesége társaságában megtalálja boldogságát.

A Nagyváradon született és a váradi Orsoya-zárda leánygimnáziumában tanult Fényes Alice remek alakításával jelentősen fokozza a Herczeg-regény elhíhetőségét. Jávor és Baksa Soós szintén helytállóak. Toronyi Imre pedig ugyanolyan vonzóan tiszteletreméltó katolikus papot visz a mozivásznonra átélő alakításával, mint annakidején az Ur Katonái fővárosi bemutatóján a jezsuita Péter Rector szerepében.

Az új Herczeg-film haladást jelent a magyar filmek világában.

OLASZ PÉTER dr.

RÁDIÓ

VASARNAP, DECEMBER 19. Budapest I.

- 7.30 Szózat. Reggeli zene.
- 8.15 Hírek.
- 8.30 Öszinte beszéd.
- 9.00 Egyházi zene és szentbeszéd a budai Szent Flórián görög katolikus magyar plebániatemplomból.
- 10.00 Egyházi ének és szentbeszéd a koronázó Főtemplomból. A szentbeszédet Nádos Zoltán dr. mondja.
- 11.15 Evangélium istentisztelet a Deák-terti templomból.
- 12.15 Leventeműsor.
- 12.55 A rádiózenekar műsorából.
- 13.45 Időjelzés, hírek, vizálásjelentés.
- 14.00 Művészlemez.
- 15.00 Közvetítés a berettyóújfalui téli gazdasági iskola ifjúsági gazdaköri üléséről.
- 15.45 Magyar nóták.
- 16.10 Vitéz Csikós Jenő verseiből előad Szörényi Éva.
- 16.55 Hírek.
- 17.00 Gáspár Jenő elbeszélése: Az aranygálya.
- 17.20 Ország Tivadar francia szerzők műveiből hegedűl.
- 17.40 Vers és dal a szerelemről.
- 18.30 Budai Dalárda.
- 18.50 Hírek.
- 19.00 Set Svanholm ária- és dalestje.
- 19.50 Hangképek a svéd és magyar úszók budapesti versenyről.
- 21.10 Basilides Mária csevegése.
- 21.20 Magyar nóták.
- 21.40 Hírek, sporteredmények.
- 22.40 Zenekari művek.

Budapest II.

- 9.00 Jó reggelt.
- 11.15 Dániel Ernő és Martzy Johanna zongora-hegedűmatinája.
- 15.00 Táncczene.
- 16.00 A Székesfővárosi Zenekar hangversenye.
- 18.10 Vita Zsigmond előadása.
- 18.35 Táncczene.
- 19.35 Bán Mária előadása Bugácpusztáról.
- 19.50 Örök muzsika.
- 21.00 Dr. Felkay Ferenc előadása.
- 21.20 Brahms: Requiem.

HÉTFŐ, DECEMBER 20. Budapest I.

- 9.00 Zenekari művészlemez.
- 10.15 Székesfővárosi Tűzoltózenekar.

- 11.15 Az 1. honvédegyezred zenekara.
- 11.40 Vadnay Dezső meséi.
- 12.10 Szórakoztató zene.
- 13.30 Honvédeink üzennek. A Vöröskereszt bajtársi rádiószolgálat.
- 14.00 Roosz Emil szalonegyüttese.
- 15.00 Délutáni muzsika.
- 15.30 Látogatás az Országos Magyar Művészeti Egyesületben.
- 16.20 Boros Lajos cigányzenekara.
- 17.00 Három történelmi bál.
- 17.45 A rádió hangversenydobogóján.
- 18.25 Ignác Rózsa beszél a háztartásról.
- 18.40 Gézy Barnabás zenekara.
- 19.00 Noiret Irén énekel tizenegy nemzet dalaiból.
- 20.10 Tóth Árpád anthológia.
- 20.40 Dohnányi d-moll szimfónia.
- 22.40 Szép melódiák.

Budapest II.

- 19.00 Német nyelvtanítás.
- 20.00 Dr. Dezsényi Béla előadása.
- 20.20 Suahyda Mária zongorázik.
- 20.45 Danyi Pali cigányzenekara.

KEDD, DECEMBER 21. Budapest I.

- 8.35 Délelőtti muzsika.
- 10.15 Szórakoztató zene.
- 11.15 Kamarazene.
- 11.40 Divattudósítás.
- 12.10 Országos Postászenekar.
- 13.30 Honvédeink üzennek. A Vöröskereszt bajtársi rádiószolgálat.
- 14.00 Jöjj Betlehemi Csillag.
- 15.00 Magyar Revü Táncczenekar.
- 15.30 Gyermekdélután.
- 16.20 Illiczky László szalonzenekara.
- 17.00 Gyermekekről — felnőtteknek.
- 17.50 Dr. Parádi Jenő előadása.
- 18.10 Magyar nóták.
- 19.00 Közvetítés az aszói Petőfi gimnáziumból.
- 19.20 Mesterművek.
- 20.20 Szabó Lőrincz elbeszélése.
- 20.50 Egy óra könnyű zene.
- 21.10 Toronyi Imre csevegése.
- 22.40 Kamaragyűttes.
- 23.10 Filmdalok.

Budapest II.

- 19.00 Mezőgazdasági felőra.
- 19.30 Könyv dalok.
- 21.10 Mindenből egy keveset.

Megtörtént az időszaki foglalkozásuk kereseti adójának kivétele. Értesitem az érdekelt adózókat, hogy az időszaki foglalkozásuk 1943. évre szóló általános kereseti adójának kivétele megtörtént és folyó évi december hó 20-tól kezdődőleg 15 napon át a hivatalos órák alatt megtekinthetők a városi adóhivatal illetékes kerületeinél. Nagyvárad, 1943. december 18. Vitéz Morvay Árpád s. k., a városi adóhivatal főnöke.

APRÓHIRDETÉSEK

Adás-vétel

- Télikabátot ruhát legjobban vehet, eladhat Molnárnál, Bémer-ter 1. 910
- Jóhangú 3 + 1 rádió olcsón eladó. — Pece-u. 16. 192
- Sürgösen eladó Szent Anna-utca 37. számú ház. Popovics ingatlanforgalmi iroda, Szent János-u. 6. Telefon: 1567. 251
- Mély gyermekkosci és egy állóka azonnal eladó. — Értekezni: Görbe-utca 14. 2-4-ig. 246
- Eladó építkezéstől visszamaradt új tégla és egyéb építési anyag. Cim a kiadóban. 252
- Varrógépet bármilyen állapotban, magas árban vesznek Kiss Béláné, Kossuth-utca 3. Telefon 27-88. 131
- Székelyhídon 4 szobás beköltözhető ház üzlethelyiséggel, 400 □ gyümölcsös, piac téren 35.000 P-ért eladó. Cim a kiadóban. 266
- Eladók város közelében több új magánház, beköltözhető több kisebb, nagyobb bérházak és telkek. Özv. Tatayné, Szigligeti-u. 12. Telefon 28-74. 265
- Szép mozgó játék olcsón kapható — Damjanich-u. 38. játéktüzem. 273
- Modern új hálószoba butor lakáshiány miatt eladó. Gyulai Pál-u. 7. Telefon 16-62, 28-69. 270
- Eladó egy sárga-fedeles mély "hírő", kitűnő állapotban. Molnár Vince, Teleki-u. 32. 264
- "Facix" és "Remington" számológépek privát kézből eladók. Cim a kiadóban. 263
- Valódi szilskín bunda teljesen jókarban olcsón eladó. Hattyu-u. 47. 262
- Angol férfi nyereg teljes felszereléssel, használt, de jó állapotban eladó. — Feldmann, Pável-utca 5. 261
- Eladó gyermekjátékok, babaszoba, női hócipő, fekete selyemkötény, zsíros bodon. Szaniszló-u. 6. 260
- Eladó 14 m² prima gumilinoeum, 8 m. gyapjúfűtő és 2 darab öszekötő szőnyeg, 1 darab hencsertakaró, falvédővel. Vörösmarthy-u. 77. 259
- Régi bibliákat (legalább százévest) vesznek. Gróf Csáky István-u. 62. ajtó 2. 258
- Eladó férfi télikabát. Vitéz-u. 17. Dombrádi. 257
- Zongora, angol mechanikás, rövid, keresztthúros, eladó. Cimeket kiadoba "Kittő" jellegre. 256
- Székelyhídon jogfolytonos első nagyvendéglő teljes felszereléssel olcsó bérletben, családi okok miatt átadó. Cim a kiadóban. 255
- Kifogástalan állapotban levő vaiódi perzsa bunda eladó. Cim a kiadóban. 254

Különféle

- Debreceni 2 szobás modern lakásomat elcserelelném nagyváadi 3 szobás modern lakással. Ajánlatokat "Sürgős" jellegre a kiadóba kérek. 267
- Pertőlentlést, poloska mcij és mindennemű férgek irtását 38 évi gyakorlattal vállalja Varga Dankó Pista-utca 6. Telefon 27-56. 913
- Kitűnően savanyított hordóskáposzta kapható Balázsnál, Teleki-utca 4. 253
- Zippzárjavítás felelősséggel, Jakab műszerésznel, Kossuth-u. 5. 64

Szolgálatos gyógyszerárak

IV. CSOPORT:

- Gránátalma gyógyszerár, Rakócst. u. 27 (Irgalmasrend) 15-25.
- HUNGARIA gyógyszerár, Muszollai. tér 8. (Szabó Aczél I.) 15-28.
- MINERVA gyógyszerár, Szent László tér 5. (Gálosi F.)
- ORANGYAL gyógyszerár, Gróf Teleki Pál-u. 44. (Révész J.)

Karácsonyi ajándéknak kiválóan alkalmas kerámia üveg s porocellán szervizek továbbá nagy keleti perzsa, ezüst és kézmunkák eladók. Batthyány-utca 20. ajtó 6. szám. 245

Menyasszony és koszorúleány müvirág fejdíszek és kézicsokrok. Ezüst- és aranylakóalkalmakra csokrok és kosarak olcsón, szép kivitelben megrendelhetők. Ruhákra virágok raktáron, azonkívül hozott anyagokból is olcsón készülnek. Karácsonyi püspök-u. 52. (Erzsébet-ligeti sportpályánál.)

Fajalma olcsón beszerzhető Szacsav. utca 17. pincében. Teleki-u. 2. 248

Paragazzal poloskat, melyt, petet mindenből felelősséggel irtja, Csutorás. Szigligeti-u. 7. Telefon 14-21. 684

Keresztény tisztviselő, több évi irodai gyakorlattal állást keres január elsejére. Cimeket a kiadóba kér. 159

Könyvelést, üzleti könyveinek felkötését, vezetését, ügyviteli szervezését és felülvizsgálást szakemberen és lelkiismeretesen intézi, adóügyekben felvilágosítást, segítséget nyújt Tóth Gizella könyvelési irodája. Csengeri-utca 8. Telefon hívószám 29-26. 523

Allást nyel

Főző-mindenest azonnali felvételre keresek. Szaniszló-u. 17. sz. 268

Asványolaj kitermelő társaság keres dunántúli üzeméhez géplakatosokat vas- és fémcszergályosokat, villanyhegesztőket. Családi lakások hiányában nőtlenek vagy egyedülállók jönnek számításba. Ajánlatokat eddigi működés megjelölésével a kiadóhivatalba "Petróleum" jellegre kérünk. 268

Nilgész-telepen vagy környékén lakó lapkihordót felvesszünk. Jelentkezni lehet a "Magyar Lapok" kiadóhivatalában. 1

Elveszett

Lukács György-u. 60. számú ház elűt egy olvasó elveszett.

Mivel az olvasó igen kedves emlék, kérem a megtalálót, jutalom ellenében adja le a fenti cím alatt Nagy Gusztáv szerkesztőnél. 254

Elveszett pénteken délután szőke 7 hónajos koca. Megtaláló vagy nyomonvezető magas jutalomban részesül Rákosi Jenő-u. 42. alatt. 272

Elveszett pénztárkulcs. Megtaláló jutalmat kap. Cim a kiadóban. 271

Oktatás

Szabó Ferenc GYORSIRO. 65 GÉPIRÓISKOLÁJA, Nagyvárad, Sal Ferenc-utca 12. (Eng. szám 3329/1941.-42.) Vidékieknek vasutj kedvezmény. Telefon: 29-78.

KIADÓTULAJDONOS:

SZENT LÁSZLÓ-NYOMDA R. T.
A szerkesztésért felel: A kiadásért felel:
Dr. Paál Árpád Dr. Virág Jerómot
főszerkesztő Szent László-nyomda R. T.
igazgatója

Készült a Szent László-nyomda r. t. hőrforgógépén Nagyvárad, Szilágyi Ráczk. utca 8. szám